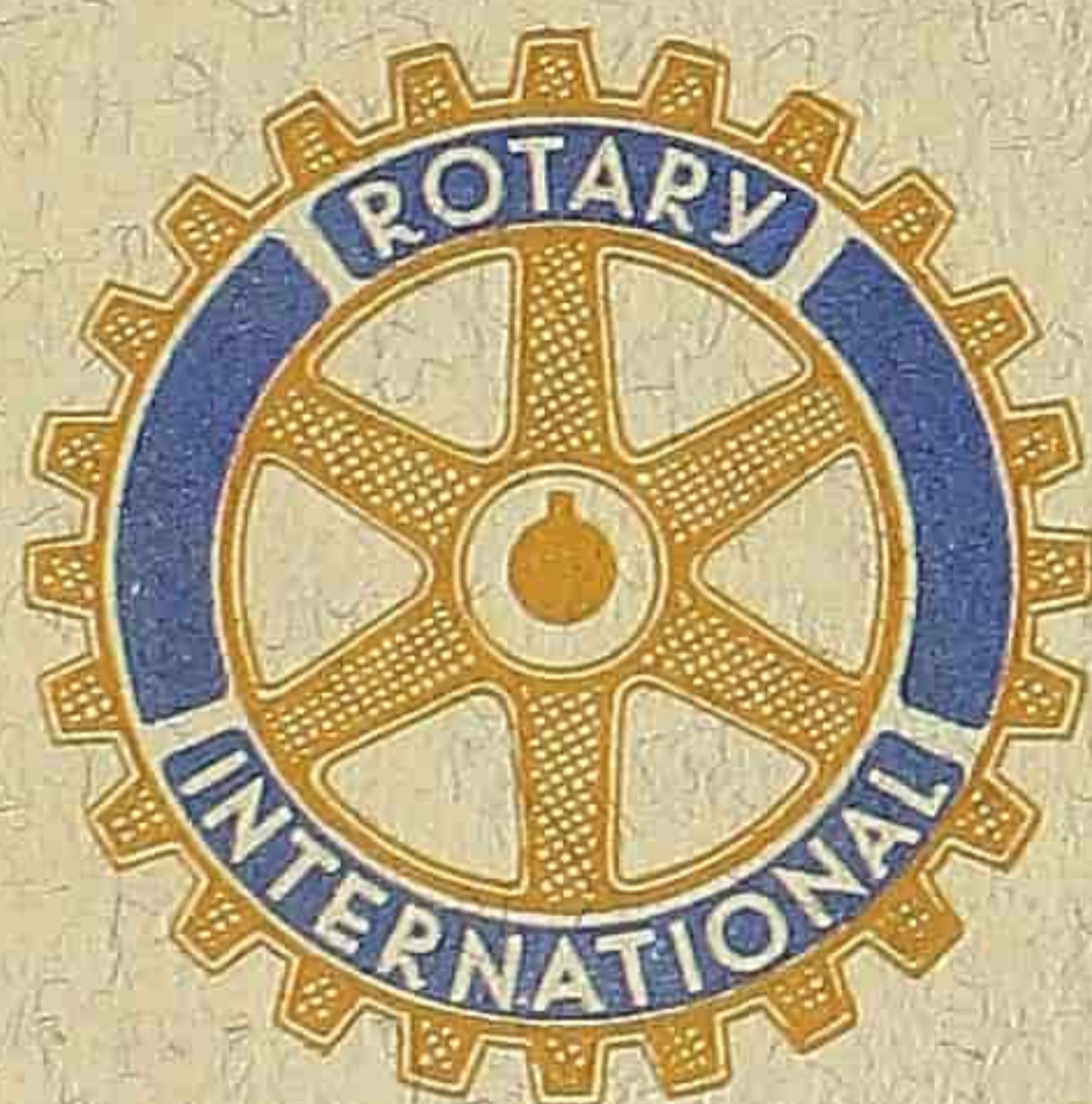

Poštarina plaćena u gotovom.

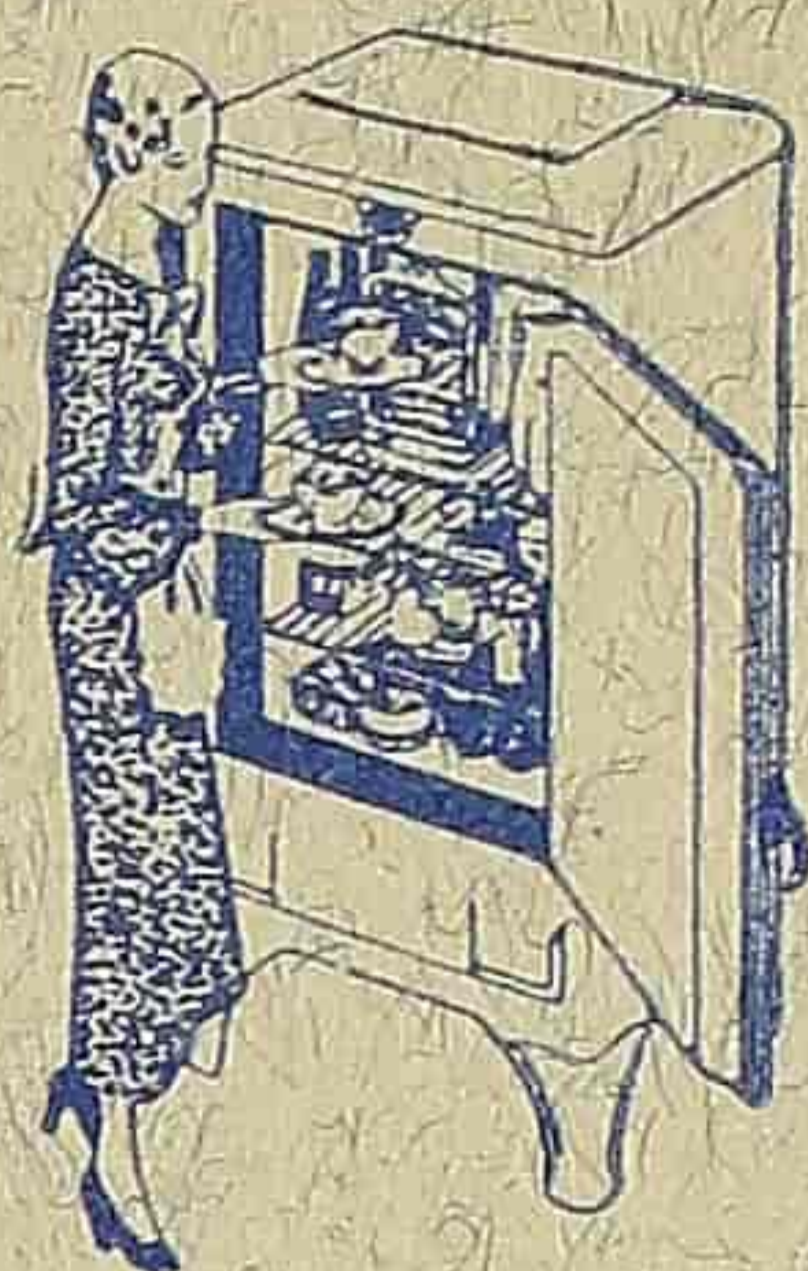
JUGOSLOVENSKI ROTAR

SUŠAK 1935 OKTOBAR

FRIGIDAIRE

ELEKTRIČNO-AUTOMATSKO
HLADJENJE ZA KUĆANSTVO
I OBRT

Proizvod GENERAL MOTORS. U
pogonu ima danas preko 3.000.000
FRIGIDAIRE kompresora.

Direktni uvoz i isključiva prodaja
u Kraljevini Jugoslaviji:

JUGOTEHNA D. S. O. J.
Beograd, Zagreb, Ljubljana, Split

VARAŽDINSKA INDUSTRIJA SVILE D. D. VARAŽDIN

Proizvadj:

*krepešine,
krepstatene,
žoržete,
modne svilene štofove,
svilene štofove za potstavu,
marame od naravne i
umjetne svile.*

**KUPUJMO DOMAĆE
„VIS“ PROIZVODE!
DOBIVA SE U SVIM
BOLJIM RADNJAMA**

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK (YUGOSLAVIA)

Redovita parobrodaska služba
u svim pravcima Jadranskog
mora. - Dnevna brza služba
za Dalmaciju i sva kupališna
mjestajugoslovenske obale. -
10-11 dnevna turistička pu-
tovanja za Dalmaciju i Grčku.
6 dnevna turistička putovanja
za Dalmaciju - uključivo vo-
žnju, hranu i krevet uz umje-
rene cijene.

Redovita parobrodaska služba za Dal-
maciju, Albaniju i Grčku, iz Sušaka,
Trsta i Venecije, za osobni i robni
promet.

Upute daje Jadranska Plovidba u Su-
šaku i svi važniji putnički uredi u tu-
i inozemstvu.

Regular services in the Adria-
tic with 55 steamship lines, in
all directions along the Yugo-
slav Coast. Daily express lines
to Dalmatia and all Sea - Re-
sorts. - 10-11 Day Cruises to
Dalmatia & Greece. - 6 Day
Cruises to Dalmatia - at very
moderate inclusive prices.

Regular services to Dalmatia, Alba-
nia and Greece, from Sušak, Trieste
and Venice, for passengers and
cargo.

Prospectuses and information on ap-
plication by the Jadranska Plovidba
d. d., Sušak and other Tourist Offi-
ces in Yugoslavia or abroad.

UREDNIK: Dr. VIKTOR RUŽIĆ
GUVERNER 77. DISTRIKTA
SUŠAK, STROSSMAYEROVA ULICA
BROJ 12 I. - - TELEFON BROJ 90
ČEKOVNI RAČUN KOD FILIJALE POŠT. ŠTE-
DIONICE U ZAGREBU BR. 39.552. — IZLAZI
SVAKOG 15-OG U MJESECU — CIJENA 60
DINARA GOD. — POJEDINI BROJ 5 DINARA

4 M E S E Č N O P I S M O

Draga braćo rotari!

1. III. Regionalna Konferencija u Veneciji privukla je 1644 učesnika iz 29 zemalja, od kojih 849 rotara.

75 rotara t. j. 13,13% sa isto tolikim brojem članova njihovih porodica, zastupalo je trinaest klubova našeg distrikta na toj velebnoj manifestaciji rotarske misli.

Brod »Champollion« doveo je francuske rotare, »General von Stauben« većinu nemačkih učesnika, a naš »Karađorđe« usidrio se u mletačkoj luci sa našim rotarima.

Dužnost mi je da zahvalim brodarskom društvu »Jadranskoj Plovidbi« na osobitoj susretljivosti koju nam je tom prigodom iskazala, a sušačkom klubu naročito tajniku dru. Jakovčiću i prof. Gjivoviću na brizi koju su imali kod aranžiranja tog puta, a ne manje tajniku R. C. Zagreb bratu Draganu Tomljenoviću, koji je u Veneciji u svemu bio od pomoći.

Oktobarski broj našeg distriktnog glasila »Jugoslovenski Rotar« posvećen je toj konferenciji. U njem ćete naći verno prikazan tok konferencije sa interesantnim referatima.

Da je bilo moguće dati veran prikaz te konferencije ide hvala bratu St. Pelivanoviću, predsedniku R. C. Beograd, koji je dao iscrpan referat u svom klubu a na koji se ovaj prikaz oslanja.

Na našem brodu »Karađorđe« imali smo 16 septembra sreću da pozdravimo predsednika R. I. Ed. Johnsona sa njegovom porodicom, kome smo u čast priredili večeru. Toj večeri je prisustvovao i velik broj uzvanika, među njima potpredsednik R. I. Carles, direktor Kruuse, predsednik R. I. B. I. Robinson, svi članovi Evropskog savetodavnog odbora i distriktni guverneri sa gospođama.

Tu su braća, koja su toj svečanosti prisustvovala, imala prigode da se upoznaju sa drugovima iz ostalih zemalja, a predsednik Johnson uputio mi je pismo u kom kaže:

»Čulo se mnogo o rotarstvu u Vašem distriktu, no sada kad sam imao sreću da se upoznam sa više Vaših članova razumijem zašto se toliko lepih stvari priča o rotarima iz vaše domovine«.

Ovo priznanje našeg pretседnika neka nam bude potstrek u daljnjem našem radu.

2. »**Youth service committee**« (odbor za služenje omladini) od R. I. želi da znade što je pojedini klub uradio za mladež.

Molim kao i u ranijem mom pismu sve klubove da se tim pitanjem što ozbiljnije pozabave.

3. **Naša distriktna konferenca** biće 2 i 3 maja 1936 u našem slavnom Dubrovniku.

4. »**This Rotarian Age**« zove se u lepom i lakom stilu pisana istorija rotarstva od njegovog postanka do danas. Knjiga je iz pera P. Harris-a te preporučam svim klubovima da ju nabave (dobiva se kod Sekretarijata R. I. Chicago, cena 1.50 Dol.).

5. **Rotari klubovi Banjaluka, Sarajevo, Split i Šibenik** održali su 5 i 6 o. mj. međuklupski sastanak u Drvaru.

Sastanak je nadasve dobro uspio, te su udareni temelji za što jaču saradnju ovih klubova.

6. **Novi rotarski distrikt** osnovan je za klubove Kine, Hong-Honga i Filipinskog otočja. On nosi br. 81, a guverner mu je rotar C. T. Wang, dosadanji honorarni komesar.

7. **Najbolju frekvencu** imadu u ovom mesecu klubovi: Osijek (85.41%), Vukovar (85.26%), Split (84.37%).

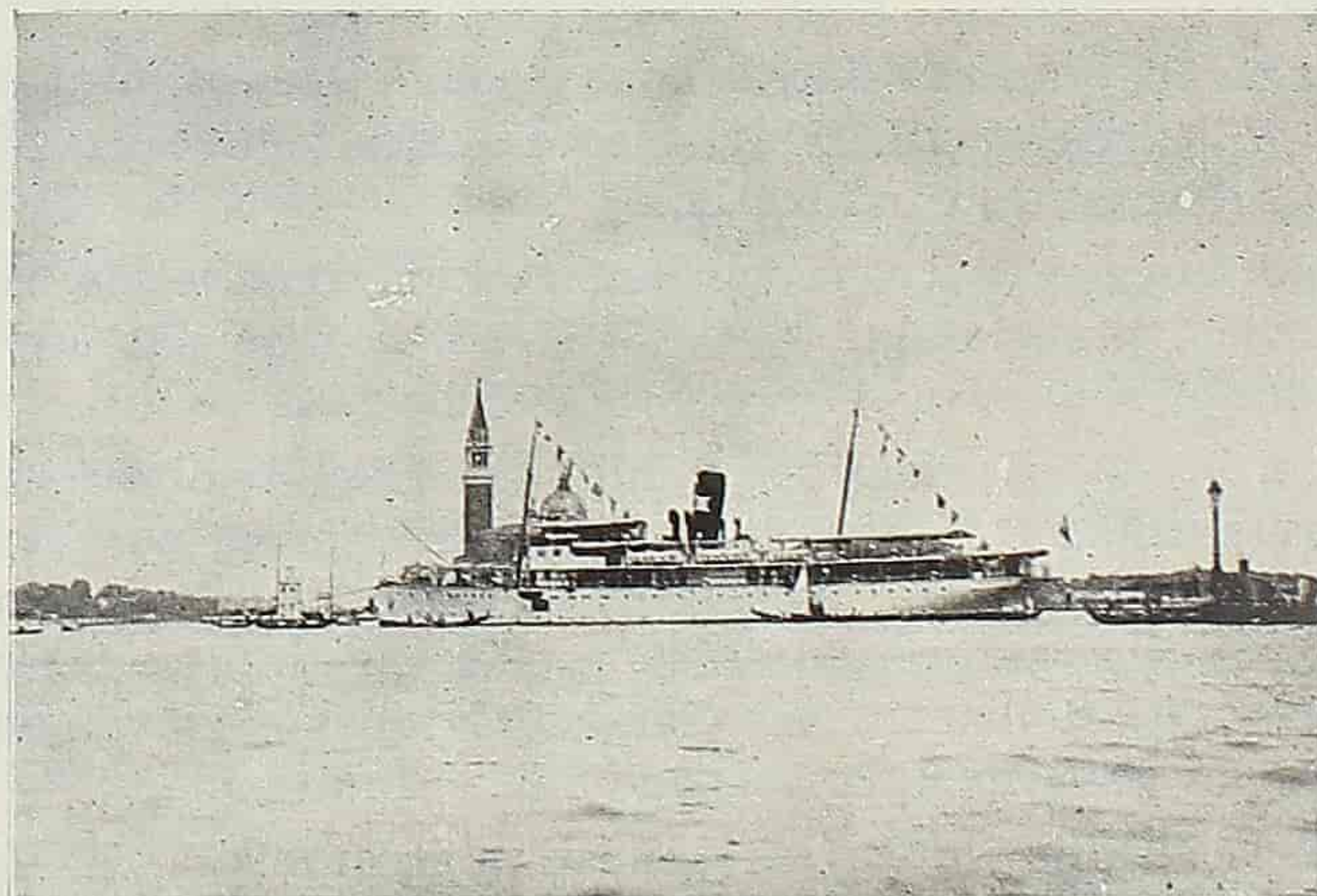
8. **Dužnost je sekretara** da mi odmah nakon zadnjeg sastanka u mesecu pošalju:

1. izveštaj o frekvenci,
2. sumarni iskaz o radu kluba,
3. mesečni izveštaj o sednicama kluba.

Podsećam ih na to ponovno jer i ovog meseca u tom nije bilo reda. Sa srdačnim rotarskim pozdravom

Dr. Viktor Ružić,
guverner 77 distrikta R. I.

S u š a k, oktobar 1935.

„Karadorde“ u Veneciji

Pretsednik Ed. R. Johnson u krugu naših rotara.

Sa leva na desno: Minh, Koen (Beograd), Tomljenović (Zagreb), Predsednik Johnson, Dr. Babić (Sarajevo), Sekretar Dr. Potter (Zürich), St. Pelivanović (Beograd).

III REGIONALNA KONFERENCIJA

ZA EVROPU, SEV. AFRIKU I MALU AZIJU, ODRŽANA U

VENECIJI 16—18 SEPTEMBRA 1935.

OTVARANJE KONGRESA

U ponedjeljak 16 septembra, u dvorani **Velikog veća Duždeve palače**, svečano je otvorena **Treća regionalna konferencija za Evropu, Malu Aziju i Afriku**.

U 10 sati ulazi u istorijsku dvoranu predstavnik Nj. Vel. Kralja Italije, Nj. Kralj. Visoč. **Duca od Genove**, srdačno pozdravljen od velikog broja učesnika; uz njega sedaju: predsednik Rotary International-a **Ed. R. Johnson**; predstavnik talijanske vlade, Nj. E. državni potsekretar za agrikulturu **Tassinari**; Prefekt Venecije, Nj. E. gr. uff. **Benigni**; guverner 46. distrikta, **Conte Visconti di Modrone**; **Ed. Robinson**; **General Piccione**, potpredsednik kongresa; federalni sekretar **Dr. Pascolato**; predsednik kongresa **Dr. Böhler**; predsednik venecijanske općine Comm. **Alverà**; predsednik R. C. Venezie Nj. E. **Conte Volpi di Misurata**; predsednik organizacionog komiteta **Dr. Marcel Franck**; predsednik Evropskog savetodavnog odbora **Dr. Kurt Belfrage** i senator Co. **G. Marcello**.

Svečanost počinje govorom **Marcela Francka**, predsednika Organizacionog odbora:

»Aprila 1934 prihvatio je Evropski savetodavni odbor poziv Rotary cluba Venezia da se treća regionalna konferencija za Evropu, Malu Aziju i Afriku održi u Veneciji, tom prekrasnom gradu laguna na Jadranskom Moru. Izbor nije mogao biti sretniji jer osim slikovitosti antičnog grada i istorijskih spomenika, koji ukazuju na slavnu prošlost, Venecija je i moderan grad koji je, zahvaljujući nastojanjima svojih inteligentnih i radinih nadležstava, postao jedno od najpoznatijih letovališta.. Sutra kad posetite razne otoke ove lagune, divićete se veličini ljudskog genija koji je kroz malo godina doveo ovaj grad do tolikog industrijskog razvitka.

Nisu li možda u Veneciji nastale prve korporacije među kojima možemo nabrojiti one bankara, trgovaca, brodovlasnika itd., ili nije li sam Rotary verna slika sve ove aktivnosti.

U ovoj prekrasnoj dvorani, koju su naši dragi prijatelji izabrali za inauguraciju konferencije, sastajali su se duždevi pre nekoliko stoleća da u njoj izriču pravdu. Danas možemo prošlost usporediti sadašnjošću: temelji rotarstva osnivaju se na pravičnosti koja dopušta čoveku da ostane slobodan i da istovremeno ispunjava dužnosti koje ga vode

do viših ciljeva. Iskrenu zahvalnost dugujemo nadležstvima Venecije koja su nam dopustila da uđemo u ovu dvoranu i da ovde započnemo s radom naše konferencije. Svaki od vas doprineo je, u krugu svoje delatnosti, svoj deo za pripremu ove konferencije. Vi ste dobrovoljno žrtvovali svoje vreme jer se i ovde opet radilo o **služenju**, pa vam u ime sviju, a napose u ime Organizacionog odbora, izričem najsrdačniju hvalu.

Pre nego li dadem reč eminentnim govornicima, želim vam uputiti jedan prijateljski poziv.

Pre svega uveren sam da će se diskusije na ovoj konferenciji razviti s onim dostojanstvom koje uvek karakteriše naše sastanke. U nastojanju da rešimo postavljene probleme, tražićemo sve ono što nas sedinjuje, a izbegavati ono što nas deli; u prvom redu nastojaćemo da se među sobom što bolje razumemo i tako što više zavolemo.

Odazivajući se pozivu naših talijanskih prijatelja, hteli smo pokazati pred svetom, u ovim naročito delikatnim prilikama, pravo lice rotarstva, visoki smisao ciljeva kojima rotarstvo teži, njegova nastojanja za međunarodno sporazumevanje na osnovu pravog i istinskog prijateljstva, ne umanjujući pri tom ni malo patriotsko osećanje u srcu i u duši svakog rotara«.

Nakon vidnog odobravanja, kojim je prihvaćen govor M. Francka, uzima reč **Conte Volpi di Misurata**, predsednik Rotary cluba Venezia. Upućujući učesnicima kongresa iskrene pozdrave mesnog kluba, naglašuje da neće govoriti o antiknoj lepoj i slavnoj Veneciji, nego o drugoj, novoj Veneciji punoj radnog života. Ističe da oni nisu samo čuvari onoga što su im u baštinu ostavili prošli vekovi nego i graditelji svega onoga što od njih traži novi život toga grada. Mnogo mu je stalo do toga da učesnici ponesu u svoju otadžbinu jasnu sliku discipline i volje s kojom Italija, na svakom području ljudske aktivnosti, priprema svoju sutrašnjicu. Rotary club Venezia prožet je naročitom ljubavi za zajednicu — daleko od ličnih interesa — pa u tom duhu želi da se razvije i rad ovog kongresa.

Iza Conte Volpija, čiji je govor bio lijepo pozdravljen, ustaje **Conte Visconti di Modrone**, guverner 46 distrikta, i u tom svojstvu, sa mnogo toplih reči i pesničkih fraza pozdravlja učesnike kongresa, a posebno četiri stupa ovog sastanka: predsednika R. I. Ed. Johnsona, predsednika regionalne konferencije Böhlera, predsednika organizacionog odbora M. Francka, predsednika evropskog savetodavnog odbora K. Belfrage-a, a konačno i svog slavnog kolegu Conte Volpija od Misurate.

Najbiranijim rečima želi svima učesnicima najugodniji boravak u ovom divnom i slavnom gradu.

Lep i otmen govor talijanskog guvernera nagrađen je dugotrajnim pleskom. Iza toga načelnik grada Venecije, **Comm. M. Alverà**, pozdravlja prisutne izrazujući im dobrodošlicu. U svom govoru ističe radost

što je za sedište ove konferencije odabrana baš Venecija, pa svima želi da, uz rad konferencije, posvete koji čas i interesantnostima Venecije i njene lepe okoline. Uveren je da će učesnici ovog kongresa u njoj naći, osim romantične Venecije, pune umetnina, i Veneciju punu života u obnovljenom ritmu novog režima. Ni ne sumnja u to da kongres neće obići dve — na oko kontrastne — tačke Venecije: moderan saobraćajno-industrijski emporij, Porto di Marghera, stvoren zaslugom i trudom Conte Volpija, i Palazzo dei Pesaro u čijim su dvoranama sakupljeni i izloženi divni radovi slavnog Tiziana.

Iza ovih pozdravnih govora otvara konferenciju njen predsednik **Böhler**. On počinje svoj govor Goetheovim rečima: »**U početku bilo je delo**« i želi da se s ovom lozinkom započnu savetovanja te da ona prati rad ovog sastanka. Nije reč, nije misao, pa ni sila što upravlja svetom — jer samo **delo** stvara nove vrednosti koje preživljuju i prostor i vreme. Rotarstvo je delo od samog početka, ono je redosled činova, većih i manjih, u hiljadama i milionima. I ova je konferencija jedno delo. Upravo ovde moramo biti svesni toga. Kad smo pripremali program i posao koji će se na toj konferenciji rešavati, bili smo svi složni u tom da je **rotarstvo**, i ništa doli rotarstvo, njen dnevni red. Trebalo je da još jednom budemo na čistu sa smislom i vrednošću našeg pokreta, da pogledamo pređene putove, da bacimo pogled na perspektive koje nam otvara budućnost, pa da odatle dobijamo snage za novo **rotarsko delo**. Svaki pojedinac, na svim područjima ljudske delatnosti, treba da rotarski **živi**. Da bi pojedine komponente te sile došle do što jačeg dejstva, trebalo se udružiti, stvoriti ovu veliku organizaciju koju rotarstvo pretstavlja. Ali rotarstvo kao organizacija nije sebi cilj: veličina rotarstva leži u ispovedanju jednog ideala, jednog uverenja. Taj ideal, to uverenje, stari su kao i svet, no **volja** da ih se otvoreno i jasno ispoveda — nova je. Svakog časa rotari izvršuju svoje rotarsko delo, ne kao zanesenjaci i fantaste, nego kao realni ljudi, puni svežine i života, u krugu svoje porodice, svojih prijatelja, u svojim poslovima i svom zvanju. S ovom konferencijom neka bude položen nov kamen temeljac svetioniku koji pretstavlja rotarstvo u ovom nemirnom svetu, pa neka njegovo svetlo pokazuje brodarima, uzburkanog mora, pravi put života.

Kad se stišalo živo odobravanje kojim je popraćen svršetak govora predsednika Böhlera, uzima reč **Kurt Belfrage**, predsednik Savetodavnog evropskog komiteta. Pozdravljajući kongres, ističe zahvalnost njegovim organizatorima, naročito talijanskom distriktu i klubu Ve-

nezia. Govori dalje o lepotama Venecije i njenim prekrasnim istorijskim spomenicima kojima se ne može dovoljno nadiviti. Sretan je stoga što je ovde odabrano sedište konferencije, pa se nada da će ovo slavlje prijateljstva, u ovoj divnoj sredini, mnogo doprineti — pogotovo danas — uzajam-

nom shvatanju i zbliženju bez obzira na narodnost i različita zvanja.

Nakon lepo pozdravljenog govora Kurta Belfrage-a, ustaje predsednik Rotary International-a, **Ed. Johnson**, koji je u glavnom rekao ovo:

»Radujem se što, kao predsednik Rotary Internacional-a, prisustvujem ovoj konferenciji za Evropu, Malu Aziju i Afriku i duboko osećam čast koju nam je iskazao Nj. Vel. Kralj Italije, začasni predsednik talijanskog distrikta, što je odredio da ga na ovoj konferenciji zastupa Nj. Kr. Vis. Vojvoda od Genove. U poslednje četiri godine imao sam prilike da se divim krasotama ovoga grada; oduševljen sam njegovim lepotama, ali najviše me zadivila njegova moderna luka, jedna od najvažnijih u Evropi, koja nije ni malo povredila poseban karakter ovoga mesta.

Za mene je veliko zadovoljstvo što vidim ovde sakupljene rotare svih nacija: tako će se stvarati nova prijateljstva, stara će se obnavljati, i time doprineti širenju dobre volje i uzajamnom sporazumevanju. Treba čestitati onima koji su predanim radom omogućili ovako uspeli kongres, jedan od najbrojnijih i najvažnijih koje je rotarstvo održalo.

Ovde su prisutna tri člana Centralnog veća Rotary International-a, ali u ime svih članova Veća, ja vam donosim pozdrave i želje kojima pridružujem i svoje lične«.

Nakon oduševljenja koje je bilo iskazano predsedniku Johnsonu, izrekao je, predstavnik talijanske vlade, Nj. **E. Tassinari** ovaj govor koji je, svojom sadržinom i lepom retorikom, privukao naročitu pažnju:

»U prisustvu Nj. Kr. Visočanstva, koji ovde zastupa Nj. Vel. Kralja, a po zapovedi Duce-a, čast mi je uputiti srdačan pozdrav fašističke vlade svim rotarima koji su se ovde sakupili na Trećoj regionalnoj konferenciji.

Venecija, naročito draga srcu svakog Talijana radi pomorske slave i umetničkog blaga koje ju čini retkom i dragocenom riznicom na Zemlji, prima svoje goste poznatom tradicionalnom srdačnošću.

Ona će vam, uz svoje nenadmašive umetničke lepote, pokazati i nove uspehe na polju industrijske i agrarne delatnosti, koji dokazuju neprestanu svežu radinost njenog pučanstva.

Ova rotarska konferencija, koja je, sa toliko raznih krajeva, povezala najistaknutije predstavnike sviju grana ljudske aktivnosti,

industrijalce, poljoprivrednike, trgovce, bankare, naučnjake — je potrebna baš danas kad se države ograđuju sve to čvršćom ekonomskom autarkijom koja onemogućuje saobraćaj i izmenu dobara.

Susret lica, koja u svojoj domovini uzimaju vidnog učešća u ekonomskoj aktivnosti, iako je privatnog karaktera, ne može a da ne bude od koristi.

Italija, koja je danas gostoljubivo primila ovu važnu i brojnu konferenciju, sretna je što može pokazati jedan utrt put koji je prešla u 13 godina fašističkog režima pod moćnim vođstvom i sa nesalomljivom voljom. Rezultati fašizma očividni su koliko na duhovnom polju, toliko i na ekonomskom i socijalnom. U krizi kapitalističkog sistema, grandiozno je izvršenje korporativnog poretka. S tim poretkom fašistička vlada — umesto da čeka na rešenja u jednoj atmosferi neizvesnosti, ili da ih rešava direktnom intervencijom koja ubija svaku privatnu inicijativu i negira svaku funkciju kapitalu — hoće da svaki privredni pothvat, pa bio on i delo slobodne inicijative pojedinaca, služi općem nacionalnom dobru, zatim da racionalizuje i kontroliše produktivnu delatnost, da diže rad na stepen socijalne dužnosti i prava, izjednačivši ga sa kapitalom i privrednim preduzimanjem na isti moralni nivo.

Sa željom za istinskim radom, upućujem vam ponovo srdačan pozdrav fašističke vlade«.

Kako je to bio zadnji govornik to zaključuje predsednik Böhler u 11 sati ovaj svečani sastanak.

Učesnici razgledali su nakon toga Duždevu palaču, pod naročitim vodstvom, a u 13 sati bio je zajednički ručak u raznim hotelima Venecije.

*

Istoga dana po podne održana je plenarna sednica u »Teatro Fenice«, koja je nastavljena drugi dan.

Sednica započeta je sa čitanjem ove poruke zač. predsednika

P. Harrisa :

TREĆOJ REGIONALNOJ ROTARSKOJ KONFERENCIJI U VENECIJI 16–18 SEPTEMBRA 1935

Pozdravljam svoje prijatelje na trećoj regionalnoj konferenciji za Evropu, Afriku i Malu Aziju!

Pre svega hteo bih da izrazim moju duboku zahvalnost na časti, koju ste mi iskazali time što ste me pozvali da upravim par reči, u ime pozdrava, Vašem sastanku. Od mnogih nezaslužениh časti, ovu sam čast možda najmanje zavredio.

Siguran sam samo za jedno, naime da izražavam duboku istinu kada priznajem, da svi oni, koji sudeluju na ovom sastanku imaju najveći interes za Rotarstvo.

Kroz vekove je Novi Svet crpio inspiracije iz Staroga Sveta. Svaka zemlja zastupana na ovoj konferenciji doprinela je tome, da se izgradi kultura Novog Sveta i to posretstvom svojih sinova, koji su došli da se

nastane kod nas. Nekoji od ovih uticaja bili su primljeni bez promene, a ostali su menjani, uzimajući nove oblike koji su se bolje prilagođivali različitim prilikama kod nas.

Eksperimentalna stremljenja duha bila su sve jača tokom dvadesetog veka, pa je i napredak bio znatan.

Duh mnogih pokolenja kretao se u granicama poslovice: »bolje je neprijatelj dobroga«, ili »što je bilo dobro za očeve, dobro je i za decu«. Naprotiv, duh sadašnje generacije može da se u kratko označi frazom »ništa nije tako dobro, a da se nebi moglo još usavršiti«.

Pre svega je industrija silno napredovala. Ako se neko industrijsko preduzeće zadovoljava jučerašnjim stanjem, prisiljeno je, da ustupi mesto drugomu, koje se ne zadovoljava ni sa stanjem, do kog je danas došlo.

Industrijska preduzeća moraju zaista da se pre svega staraju za sutrašnjicu. Ta preduzeća zaposluju stotine, pa čak i hiljade, mladih ljudi, punih talenta, da proučavaju budućnost i da pripravljaju pobede, koje će sutra doći. Ovi mladići imaju odličnu tehničku spremu i usavršili su se u svakom pogledu. I dok industrija bez prestanka traži nove i bolje modele, dotle je jedno od njezinih temeljnih pravila, da ne uništava stare modele pre nego li je stvorila nove i savršenije.

Rotarstvo računa sa važnošću napretka u ovom veku nemilosrdne konkurencije. I Rotarstvo se ne zadovoljava sa jučerašnjim poretkom, a niti sa današnjim: i njegovi upravljači nastoje da vide u budućnost, da iz nje izvuku koristi za sutra.

Rotary International nema eksperimentalnih laboratorija za svoja iskustva. Ali za to imade tri hiljade i osam stotina svojih klubova, koji svi vrše eksperimente u granicama svojih mogućnosti, kako to određuje statut. Vrhovno vodstvo Rotary International je središte, gde se klasificiraju rezultati eksperimenata svih klubova, mesto gde se ti rezultati čuvaju i gde stoji na raspolaganju članovima upravnog veća i odbora, guvernerima i predsednicima klubova itd.

Za vreme Vaše konferencije imaćete prilike da razmatrate mnoge nove ideje, koje su plod snažnih i aktivnih umova. Ove će ideje biti pridružene sumi iskustava i saznanja, što ih imade rotarstvo.

Možda se ustanovi, da su te ideje korisne već onakve, kakve se donose, a možda će biti od potrebe, da se prilagode onim rezultatima, što su ih postigli drugi članovi, sa iskustvima do kojih su došli drugi eksperimentatori, koji su išli istim, ili paralelnim, putevima. U svakom slučaju te ideje će biti vrlo dragocene velikoj rotarskoj porodici.

Sa srdačnim pozdravima i s najboljim željama za uspeh Vaše konferencije, ostajem Vaš

Paul P. Harris.

Chicago, Illinois, U. S. A., 31 avgusta 1935.

Nakon toga sledili su referati. Donašamo ih sa primedbom da je referat H. Schofielda, koji je bio bolešću zaprečen da konferenciji prisustvuje, pročitao Ed. Robinson (predsednik R. I. B. I.).

ISTORIJSKI RAZVOJ ROTARSTVA U EVROPI

»Doba rotarstva« naslov je pod kojim nam je pred nekoliko meseci, Paul Harris, osnivač internacionalnog rotarstva, predao povest rotarstva, Paul Harris je preuzeo ovaj naslov od poznatog engleskog pisca G. K. Chestertona, koji je, kod poređivanja različitih doba povesti ljudstva, u protivnosti sa ovom dobom sa neizmernim ekonomskim razvojem — koje je u anglosaksonskom svetu općenito poznato pod imenom Viktorijansko doba — prozvao današnje doba, dobom rotarstva.

U prvom delu ove knjige kaže Paul Harris ovo:

Jasno je da je pokret, koji je toliko napredovao u kratkom periodu od 30 godina, bio rezultat sila koje su se polagano skupljale. To nije moglo biti nadahnuće jednog pojedinca, ili jedne grupe ljudi, nije moglo biti spontano, kao što nisu spontani ni zemljotresi, ni vulkanske erupcije. Život rotarstva posmatran ovako ne može se meriti decenijama; on postoji od davnine, a među njegovim pređima nalaze se ljudi mnogih nacija, različitih jezika i običaja.

Ako bacimo pogled u prošlost, sledeći savet Paula Harrisa, jasno nam je, da je temeljna ideja rotarstva, naime postulat služenja, stara kao i povest čovečanstva, t. j. od časa otkada čovek nije više vidio u drugom čoveku neprijatelja, kojemu bi se mogao približiti samo dobro oboružan, nego otkad su počeli tražiti čvrste temelje zajedničkom životu. Time je bio postavljen postulat uzajamnog služenja prema zajednici i ljudstvu. Tako je, usporedivši Boga sa životinjom rekao:

»Među njima u njihovoj sredini neka se reda čovek do čoveka, Jedino po moralnoj jakosti može da bude slobodan i snažan«.

Ideja služenja nije nova ideja. Nova je samo činjenica, koju imamo zahvaliti Paul Harrisu, što je uspio da postavi ovu ideju na prvo mesto u dobi neograničenog individualizma, u dobi koju je sam Harris, na svetskom kongresu u Bostonu, nazvao »apoteozom materijalizma«. Njegova je zasluga, da je uspio da zainteresuje godinama na hiljade poslovnih ljudi u svim zemljama sveta, tako da danas skoro sve zemlje sveta, t. j. 80 pokrajina sa 3842 klubova i 161.000 poslovnih ljudi zastupaju rotarsku ideju služenja.

Bilo bi zanimljivo da promatramo razvoj rotarstva u ovim zemljama Evrope, Sev. Afrike i Male Azije, koje su zastupane na Regionalnoj konferenciji.

U povesti rotarstva opažamo nekoliko perioda. Ponajprije postali su rotarski klubovi jedino u Udruženim Državama, nakon što su u godini 1910—5 godina iza osnivanja rotarstva — pretstavnici 16 američkih klubova održali prvi kongres u Chicagu, te osnovali »Nacionalni savez rotarskih klubova Amerike«.

U istoj godini osnovan je prvi klub izvan Ujedinjenih Država, u Winnipegu (Kanada), a godine 1911 prešlo je rotarstvo preko Atlantika, te su neovisno od ovih nastali rotarski klubovi u Dublinu, Londonu i Belfastu.

Tu počinje drugi deo povesti rotarstva time da je, na kongresu u Duluthu (Minesote), održanom u augustu 1912, »Nacionalni savez rotarskih klubova Amerike« promenio ime u »Internacionalni savez rotarskih klubova«.

Godine 1922 primljen je današnji naziv »Rotary International« (R. I.). Do godine 1914 bilo je osnovano u Velikoj Britaniji i Irskoj 8 rotarskih klubova, koji su se kasnije spojili u »Britanski savez rotarskih klubova« (B. A. R. C.).

Odnosi britanske organizacije prema interenacionalnoj organizaciji promjenili se tokom godina, te su u vanjskoj formi prešli nekoliko stepena svoga razvitka; ali predaleko bi nas to zavelo, da ih ovde opisujemo.

Forma koja sada postoji počela je god. 1922, kad se »Internacionalni savez rotarskih klubova« prozvao »Rotary International«, a »Britanski savez rotarskih klubova« primio ime »Rotary International Britain-Ireland« (R. I. B. I.).

Svetski je rat prouzročio velike promene u svim zemljama sveta. Do konca svetskoga rata, postojali su rotarski klubovi samo u Velikoj Britaniji i Irskoj. U god. 1920 počinje novi period rotarstva, jer je rotarstvo prešlo na stari kontinent — Evropu — gde je 22 oktobra 1920 uz pomoć Mr. Ely E. Palmer, osnovan Rotary klub u Madridu. Iza toga nastali su brzo jedan za drugim, mnogi rotarski klubovi:

4 aprila 1921 u Parizu, 30 novembra 1922 u Kopenhagenu, 23 februara 1922 u Oslu, u novembru 1922 u Amsterdamu, 7 jula 1923 u Ostendi, u novembru 1923 u Milanu, u maju 1924 u Zürichu, 14 septembra 1925 u Pragu.

U godini 1925 nastale su opet velike promene u razvoju rotarstva u Evropi, jer je rotarstvo u Evropi bilo dotad zastupano samo u zemljama, koje su bile u svetskom ratu neutralne, ili u t. zv. »saveznim zemljama«.

Postojao je još jedan jaki antagonizam između »saveznih zemalja i prijašnjih neprijateljskih zemalja«. U ovim poslednjim mesecima razne su organizacije proklamacijama izrazile želju da se eliminišu opreke, koje su postojale još iz vremena rata, a da se poradi oko zajedničkih ideala celoga čovečanstva.

Mi ne želimo umanjiti zasluge ovih organizacija. Naprotiv, mi ih pozdravljamo osobitom radošću.

Uza svu čednost i s najvećom ozbiljnošću smemo da upozorimo, da je rotarstvo prva internacionalna organizacija, koja je porušila ograde, koje su postojale između saveznih zemalja i prijašnjih neprijateljskih zemalja.

Na taj je način rotarstvo (u smislu svog 6, a sada 4, cilja) učinilo korisno delo za internacionalni sporazum u Evropi.

Zato je s pravom, prošle godine, na godišnjoj konferenciji engleskog distrikta 3 Durham i Northumberland, profesor I. H. Nicholson od Armstrong College-a, u jednom predavanju, upozorivši na značenje rotarstva, rekao: »U rešavanju svjetskih problema, rotarstvo je bila jedina organizacija, koja je netaknuta prošla kroz posleratni kaos. Ono je bilo jedan od retkih mostova između demokratske Engleske, fašističke Italije i nacionalističke Nemačke.«

U letu 1925 organiziran je u Beču jedan klub, koji je bio utemeljen dne 17 septembra 1925, a dne 8 oktobra 1927 bio je u Nemačkoj, u Hamburgu, utemeljen prvi Rotary klub. Iza toga su osnovani Rotary klubovi u svim zemljama Evrope, te u Sev. Africi i Maloj Aziji.

Budući da je u označenim zemljama osnovano sve više Rotary klubova, provedena je organizacija distriktnih uprava. Prvi organizirani distrikt bio je 46 talijanski distrikt, koji je osnovan 1 februara 1925. U kratkom razmaku iza toga osnovano je 12 distrikata.

Pored toga postoji sada još 48 klubova podeljenih u 13 zemalja, koji još nemaju distriktne organizacije. U ovim pokrajinama počasni komesari drže veze između pojedinih klubova i glavne uprave R. I.

Sada u Evropi imamo 3 različita oblika:

- a) R. I. B. I., sa 18.389 članova,
- b) 12 distrikata, sa 12.718 članova,
- c) 13 zemalja (bez distriktne org.), sa 1788 članova.

Što se prigovara rotarstvu?

Prigodom širenja rotarstva u Evropi, pokazalo se je, da su prilike u Evropi mnogo kompliciranije, nego one u Americi, u koljevci rotarstva.

Već je Goethe rekao:

»Amerika, ti si sretnija od našeg starog kontinenta,
Nemaš porušene dvorce niti bazalte,
Tebe ne smetaju u ovoj živahnoj dobi, nepotrebne uspomene i uzaludne
svađe.«

Poradi kompliciranih prilika u Evropi, nastali su napadaji proti rotarstvu. Obedili su ga za ciljeve i namere, koje rotarstvo nije nikada imalo.

S tih je razloga godišnja skupština R. I. u Dallasu u god. 1929 u svojoj poznatoj rezoluciji br. 13 objasnila odnose rotarstva i rotara prema državi:

»Uz saradnju i drugarstvo između zastupnika različitih posala i zvanja, rotarstvo utvrđuje dužnost svakog građanina, da upravi svoje delovanje prema općem interesu, a pre svega napretku i procvatu svoje zemlje. Rotarstvo nema ni političkog ni religioznog značaja i kao takvo, nije nikada nameravalo, a niti ne namerava da stvori bilo kakvu partiju ili sektu, a niti da prihvati kakav naročiti moralni kodeks. Budući da rotarstvu mogu da pripadaju ljudi različitih religija, to imade rotarstvo naročito poštovanje prema verama svojih članova. Organizovani u 52 pokrajine, u svakoj od njih rotarstvo upravlja svoju delatnost u najiskrenijem poštovanju prema političkim i verskim institucijama naroda, te traži da članovi saradjući u iskrenom internacionalnom sporazumu, budu potpuno verni svojim religioznim i moralnim idealima i višim interesima svoje zemlje.«

U istom smislu govorio je nekadanji podpretsednik R. I. Willems na konferenciji evropskog savetodavnog odbora u Bruxellesu dne 6 aprila 1930, koji je među ostalim rekao:

»Rotarstvo nije proklamiralo niti jednu veru, niti jednu filozofiju. Ako je rotarstvo u isto vreme neutralno i poštuje crkvu, ono ne može sebi dozvoliti, da formulira neki program, koji bi sadržavao ono što

crkva osuđuje pod nazivom »moral laika«. Daleko smo od toga, da apeliramo na one, koji imaju nestalnu savest. Rotarstvo voli apsolutno iskrenog čoveka, koji je veran svojoj religiji.

Naročito lepim načinom prikazao nam je pretsednik Nelson 6 septembra 1933 prigodom posete R. C. u Berlinu, odnos rotarstva prema državi rečima:

»Rotarstvo u svojstvu korporacije i kao organizacija ne kuša da zadire u forme, niti u političke sisteme ili smerove. To su stvari o kojima imade narod svake zemlje, da sam odlučuje, a rotari kao građani rado sudeluju kod te dužnosti i uživaju taj privilegij. Rotari kao individui duboko su interesovani u svim tim stvarima. Dužnost je rotarstva, da stvori ovakav tip građana. Ono njemu ne kaže, kakva će mu biti dužnost u određenim okolnostima. On mora da primeni načela rotarstva nacionalnim i internacionalnim problemima, kao što je bio upućen i da ih primeni u svojem klubu, u svojem zvanju i u svojoj zajednici. Rotary nije mesto, pred koje se iznašaju svetska pitanja na rešavanje, već je mesto u kojem pripravljamo ljude na preuzimanje životnih dužnosti, gde nam se daje podražaj zato. To je bila metoda jednog velikog učitelja, kad je bio upitan da odgovori kakove su dužnosti prema Cesaru. Njegov savet je bio, da se dade današnjoj vladi ono što traži dužnost, a ta je dužnost osobito osetljiva obzirom na veličinu obveze pojedinca prema državi.

Zdravi snažni patriotizam nije u protuslovlju sa načelima rotarstva. Što više ono je temelj 6. cilju rotarstva, naime međunarodna dobra volja i sporazum. Rotarstvo neće u svojim redovima one koji nisu dobri Nemci ili dobri Britanci ili dobri Amerikanci. Ono ne nadomeštava patriotizam. Ono hoće da ga ojača.«

Sasvim je nepojmljivo predbacivanje, da je rotarstvo paralelna organizacija masoneriji. Resolucija 13 u Dallas-u, dala je dovoljno objašnjenja u tom pravcu, kao što i glavna skupština u Chicagu.

Naš prijatelj Duperrey u svome sastavku »Pravo lice rotarstva« s pravom kaže:

»Rotarstvo ne kani preletiti katedrale, nego jednostavno želi da pruži ruku svakom kraju preko svih granica svima ljudima dobre volje.«

Zato možemo reći, da netko tko ima volju, da se nepristrano informira, ne može danas mirne savesti izraziti takovo mijenje.

Svrhe i nacrti ciljeva.

I ako je rotarstvo u Evropi naišlo na mnoge poteškoće, ono je ipak dobilo vrednu praktičnu pomoć. Moram napomenuti, da su »svrhe i nacrti ciljeva« koji su danas i u celome svetu primljeni tako dobrim uspehom, bili izrađeni od engleskih rotara Sydney Pascall-a, koji je iza toga izabran za pretsednika R. I., i Vivian Cartera. Ovaj je plan god. 1925 oficijelno primljen kod R. I. B. I. i primenjen sa dobrim uspehom, a god. 1927 na svetskom kongresu u Ostendu primljen je kao sveopći plan R. I.

Glavna je uprava, vodeći računa o prilikama u Evropi, izdala posebne upravne uredbe za taj kontinent. U februaru 1925 god. bio je osnovan u Zürichu »Evropski kontinentalni ured« kao filijala Glavnog sekretarijata, sa sedištem u Zürichu.

Evropski savetodavni odbor.

Kratko vreme iza toga, u novembru 1925, održan je u Bruxellu sastanak vodilaca svih evropskih kontinentalnih klubova kod kojega su sudelovali nekoji članovi glavnog odbora R. I., guverneri engleskih distrikta br. 46 i 49, članovi raznih odbora R. I. i predsednici i sekretari onda postojećih klubova u Evropi. Na ovom sastanku postavljeni su temelji »Evropskog savetodavnog odbora«, te je primljena sledeća rezolucija:

»Budući da su evrop. rotarski klubovi menja, da radi velikih razlika među evropskim narodima postoje u rotarstvu ne samo internacionalni problemi nego i nacionalni, pretstavnici ovih klubova drže za shodno, da svako pitanje, koje se tiče Evrope direktno ili indirektno bude podastrto evropskom savetodavnom odboru, koji će raditi u savezu s uredom u Zürichu.«

Glavni odbor R. I. primio je sa simpatijom ovaj poticaj evropskog rotarstva, ali je našao za shodno, da se prije reše neka potrebna tehnička pitanja, kao što je sastavljanje, zadaće itd. jednog takovog savetodavnog odbora, u zajedničkom dogovoru sa evropskim rotarima. U tome poslu prošla je god. 1926 i 1927 i tek 1928 god. je Glavni odbor pristao na utemeljenje Evropskog savetodavnog odbora, koji je održao svoj prvi sastanak u Parizu dne 27 i 28 oktobra 1928. Od tada državaju se ovi sastanci dva puta godišnje. E. A. C. ne može donositi nikakve odluke; on ima samo da glavnom odboru podnaša predloge. Taj odbor je vrlo važna veza evropskih rotarskih klubova i glavne uprave R. I.

Evropski ekonomski savetodavni odbor.

Važna točka u radu evropskog savetodavnog odbora bilo je proučavanje ekonomskih poteškoća, koje su se pokazale među zemljama u poratnom vremenu. Za proučavanje ekonomskih prilika osnovan je Evropski ekonomski savetodavni odbor (E. E. A. C.) koji je radio kao pododbor E. A. C.

Regionalne konferencije.

Kod osnivanja evropskih savetodavnih odbora pokazala se je potreba održavanja regionalnih konferencija. Iza prve Pacific konferencije, koja je održana u Honolulu god. 1926, održan je god. 1930 srebrni jubilej rotarstva kao prva evropska regionalna konferencija u Haagu, kojoj je prisustvovalo 763 osoba. Druga evropska regionalna konferencija održana je u augustu 1933 u Lausanni, kojoj je prisustvovalo 700 ljudi. Današnja konferencija je treća ove vrsti.

Mali odbori (Petits comités)

Obzirom na razne događaje u pojedinim evropskim zemljama i u nastojanju, da se postigne međunarodni sporazum, stvoreni su među pojedinim distriktima međupokrajinski odbori (Petits comités); prvi je osnovan god. 1930 prigodom Haaške konferencije kao »Franco-German« odbor, čije je poslovanje delomično mirovalo, ali sada ponovno stupio u akciju.

Baš u poslednjoj godini stvoreni su ovakvi odbori skoro među svim susednim zemljama srednje Evrope, koji su ponajpre izradili program za praktični rad. Sada postoji više nego 20 ovakvih pododbora.

Nekoje glavne točke praktičnog rada ovih pododbora jesu:

Permanenta služba u klubovima,
Međudistriktni mitingi (sastanci),
Izmena mladeži,
Boravak u ferijama,
Zajednički društveni poseti.

Priznanje vlada rotarstvu.

Radi nesebične i požrtvovne delatnosti rotarstva u službi zvanja, u službi zajednice i u internacionalnoj službi, nije čudo da rotarstvo poštuju i priznaju skoro sve vlade evropskih zemalja. To je dokaz za mudrost i dalekovidnost vlada, kao što je i naročita čast za rotarstvo, da je većina glavara vlada počasni guverneri ili počasni članovi Rotarija.

Osobitosti uprave rotarstva u Evropi.

Evropski savetodavni odbor je jedini oficijelni upravni organ Evrope. Pored toga nastali su u više distrikta neoficijelni pomoćni organi. Tako postoji u Italiji »Nacionalni savet«; u Francuskoj su uvedeni vice-guverneri, 73. distrikt imao je kroz dve godine pored guvernera još 4 pokrajinske vođe, koji je ove godine prešao francuskom sistemu vice-guvernera. Skandinavske i baltičke zemlje pokušale su da stvore zajedničku administraciju. Mora se naglasiti, da se je radilo samo o vanjskoj formi uprave i da nisu nikada nastale nikakve razlike ili sumnje o jedinstvenoj i temeljnoj ideji i o ciljevima i svrsi rotarstva, i da se je radilo na tome, da se održi jedna jaka i jedinstvena administracija.

Kao što svaki Rotary klub mora verno prikazati ekonomski i intelektualni život dotičnog grada, tako Rotary klubovi distrikta prikazuju to isto dotične zemlje. Iz toga sledi, da u rotarstvu imade različitih načina izražavanja među narodima različitih običaja. Ali i ove razlike su samo vanjske forme i potpuno je irelevantno, da li se oni nazivaju camerade, companiero ili brat.

Irelevantno je i to, da li se, ka na primer u Americi peva na sastancima (što su uostalom uvele i nekoje evropske zemlje kao Danska, Norveška i Jugoslavija) ili ne pevaju. Sve su to samo sporedne vanjske forme, koje zajedničku jednoličnu podlogu rotarstva ne tangiraju.

Prema svemu tome možemo reći: rotarska misao postoji na celome svetu, a naročito na našem kontinentu je centar svih događaja, i možemo reći ovo je doba rotarstva.

Koje okolnosti su naročito utecale na taj razvoj? Čini mi se, da su temeljni principi rotarstva tome najviše pridoneli.

1) Paul Harris je u prvom času predočio ljudima pravu ideju. Pred 43 godine su se iz glavnog grada ove zemlje, čiji smo mi sada gosti, iz večnog Rima, pročuli glasovi o nauci Enciklike »Rerum novarum«. Rotarstvo neće da se umeša u nauke religije, a niti da mesto nje daje drugu etiku. Ali ipak osećamo, da u ideji rotarstva ima dašak onoga duha, koji ispunjava Encikliku »Rerum novarum«.

Pošto je doba, koje je dovelo do precenjivanja materijalnog dobra, u raspadanju, ljudi celoga sveta traže bolje forme ekonomskog i socijalnog osnivanja društvenog života. Zato je s potpunim pravom Paul Harris na svetskom kongresu u Bostonu rekao:

»Taj novi život kojeg ljudi očekuju i o kojem govore, to je život rotarstva, koji se sadrži u izreci »Service above self«.

2) Princip »Service above self« ponukalo je rotarstvo, da usvoji jednu prastaru mudrost života, naime da čovek od života ne može više tražiti nego što sam može dati.

3) Prijašnji 5. a sada 2. cilj rotarstva, naime »spoznaja vrednosti svakog korisnog rada« delovao je tako, da je rotar poštovao i cenio rad i načela svoga bližnjega, i time je stvorena atmosfera uzajamnog poverenja.

4) Koja je omogućila plodonosan rad međunarodnog sporazuma.

S ponosom možemo reći: gdegod su među nacijama sklopljeni važni i uspešni poslovi, tu je bilo rotarstvo na čelu. Od 4 delegata, kojima je uspelo, da sklope primirje između Bolivije i Paragvaja, bili su tri ratara a jedan bivši rotar.

Još su naročito delovale dve okolnosti u vanjskoj organizaciji rotarstva:

a) rotarstvo je uspelo, da izbegne birokratizaciji uprave i u svojoj centralnoj administraciji i u administraciji distrikta i klubova. Tako je uspelo, da poveri rad samostalnim poslovnim ljudima, koji su spojili idealizam i inicijativu s jakom svešću odgovornosti.

b) prema starom načelu, da se svake godine menjaju ljudi na važnijim položajima, nastaje stalna regeneracija i pomlađivanje, koja ideju rotarstva uzdržava mladom i sposobnom za život.

To je prošlost rotarstva.

O problemima, koji su nam sada postavljeni i o zadaćama, koje nas još čekaju u budućnosti, čuti ćemo u sledećim predavanjima.

Neka naša većanja i njeni rezultati stoje pod devizom: Mir na zemlji ljudima dobre volje!

Prof. Jean Appleton (guverner 49 distr., Francuska)

ROTARSTVO NA POLJU INTELEKTUALNOG ŽIVOTA

Rotarstvo preduzelo si je za svoj cilj, da sabere u svojim redovima istaknute članove sviju zanimanja i tako nastoji u prvom redu, da kod svojih članova razvije shvaćanje za općenito korisno i širokogrudno te toplo razumevanje za javno dobro.

Da se postigne taj cilj, nesme se propustiti zanimanje za znanosti, za tehnički napredak ni za lepe umetnosti. Za ostvarenje rotarskih ideala potrebno je dizanje ljudske inteligencije uopće, pa napredak u znanosti i umetnosti, jer ove potonje sadrže uopće pojam općenitosti i čine dragocenu vezu u ljudstvu.

I.

Rotary može da mnogo stvori u tom pogledu. Njegova se zadaća sastoji u 3 reči: **skupljati, obuhvatiti, uskladiti**: skupljati dobru volju; obuhvatiti nastojanja; dovesti u sklad metode i nazore.

Naročito pokazuje se ogromna korist, koju može imati Rotary baš u Evropi za opću kulturu. U klubovima latinskih zemalja, a naročito i u Njemačkoj bavili su se mnogo sa tom zadaćom. Nalazim i na programu za Kongres u Veneciji vanredna izvađanja o tome, pa želim da iznesem o tome i svoje naziranje. U današnje doba je izložen poslovni čovjek kao i učenjak sve užem specijaliziranju usled svakog dana sve kompliciranijih gospodarstvenih odnosa, usled napredka u znanstvenom istraživanju na svim područjima i usled silno skupljenog znanja. To specijaliziranje je tim pogibeljnije, jer sve više ograđuje ljude u dodirnim tačkama. Ljudi, koji posvećuju svoj život svome zanimanju, nisu više u stanju da slede znanstveni, književni i umetnički razvitak njihovog vremena. Postoji pogibelj da se posve otuđe tome razvitku i da su za nj izgubljeni u sredini sveta, koji više ne poznaju.

Evo, koje usluge može Rotary da pruži ovim ljudima! Sedmično dovodi ih u vezu sa istaknutim članovima drugih zanimanja i time pomaže, da se stvori ravnoteža između intelektualnih i moralnih snaga, jer ih za kratak čas oslobađa svakodnevnog uskogrudnosti i stavlja ih u red opće civilizacije, gdje sudeluju na općim duševnim tekovinama.

Upliv rotarstva je tim opsežniji i korisniji, jer rotarstvo ne dovodi u vezu pretstavnik znanosti samo s jednim isto takovim ni jednog specijalistu industrijalca s opet jednim takovim već usled sastajanja na sednicama dolazi u dodir učenjak s poslovnim čovekom, spisatelj s trgovcem, umetnik s industrijalcem ili s odpremnikom.

Ovaj dodir raznih zanimanja je od neprocenive vrednosti već za to, jer tehnički napredak ima vrlo često svoj začetak u čistom znanstvenom istraživanju, jer industrijska produkcija za udobniji i ugodniji život nije ništa drugo već posledica pokušaja i istraživanja, koja su se poduzimala bez misli na materijalni dobitak.

Kroz ovaj dodir misaonog i trgovačkog sveta shvatiti će bolje industrijalci, koliku ogromnu zahvalnost duguju znanosti; učenjaci i istraživači moći će bolje shvatiti život izvan svojih istraživanja i razumeti će zadaće i poteškoće s kojima se mora boriti svaki čovek trgovine; čak umetnici i pisci dobivaju usled takovog dodira, jer umetnost ima svoj koren u životu, pa će umetnik naći više inspiracije, kad sam motri život trgovaca-industrijalaca sa raznim nazorima.

II.

Rotarstvo je već mnogo doprineslo za ostvarenje svoje zadaće. Čuli ste već često o velikim potporama, koje je davao francuski Rotary, da omogući i olakša učenje mladih učenjaka na akademiji Međunarodnog prava u Haag-u, a jednako je mnogima olakšao učenje na univerzitetima.

U mnogim zemljama izdaje Rotary izvrsne časopise, u kojima se osim praktičnih i tehničkih rasprava nalazi odlične članke o književnim, znanstvenim, filozofskim, umjetničkim i t. d. pitanjima.

U tome se ističe službeni list »The Rotarian« koji donša vanredne članke, vredne pažnje, pa francuski »Rotary«, njemački »Der Rotarier für Deutschland und Oesterreich« i švajcarski »Le Rotarien Suisse«.

Rotary doprinio je mnogo i za to, da se neukima omogući prvi korak za učenje literature i znanosti bar u glavnim crtama. Naročito naši američanski prijatelji dali su tu lep primer, kad su u Sjedinjenim Državama, u Mehiku, Kubi i u Južnoj Americi otvorili večernje tečajeve za podučavanje analfabeta.

Mnogi klubovi osnovali su i javne knjižnice.

III.

Za buduće predlaže: da časopisi i izdanja budu još doteranija, te da donšaju članke od visoke literarne i znanstvene važnosti i reprodukciju lepih fotografija, umetničkih dela i slično;

da se povećaju nagrade za znanstveno istraživanje;

da na distriktnim konferencama i na rotarskom kongresu bude svaki puta obrađena i raspravljena ponajmanje jedna tema, koja se bavi duševnom kulturom;

konačno treba naročitu pažnju posvetiti sudbini izobražene mladeži tako, da nakon dovršenih nauka ne bude prepuštena jalovoj sudbini, već da dođe u mogućnost, da se doista posveti duševnome radu.

Rotarstvo treba da misli na budućnost, treba da misli na mladež treba da joj pomogne, da može služiti općenitosti, kako služe rotari, pa i bolje, ako je moguće.

Giovanni Gorio (Brescia, Italia)

ROTARSTVO U SOCIJALNOM I EKONOMSKOM ŽIVOTU

U povesti našeg vremena punoj tako mučnih događaja, kad se čitav svet nalazi u mukama, jedne velike transformacije zaslužuje doista posebnu pažnju razvitak, konsolidacija i napredak rotarstva, koje je uspelo da se u kratkom roku od 30 godina afirmira sa 3850 klubova i 162.000 članova, u 62 zemlje celog sveta. Taj razvitak pada u vreme, u kom su najsolidnije idealne vrednote postale diskutibilnima, kad se najpriznatiji ekonomski principi ruše kao lažni i kad su se najraznorodnije političke i socijalne koncepcije ostvarile u istorijskim prevratima.

Usprkos svih najrazličitijih situacija, pod svim klimama, rotarstvo živi svojim društvenim životom i njegovi članovi širom kontinenta zadržavaju jedinstvo misli i iskreno drugarstvo, koje se na svetskim sastancima rotara najbolje i najočitije pokazuje.

Taj svoj vitalitet i sposobnost da se dalje uspješno širi, rotarstvo ima da zahvali u prvom redu načinu svog sastava po kom ono prikuplja svoje članove, ne po određenim političkim, socijalnim, ili filozofskim principima, nego po njihovom konkretnom, ekonomskom, profesionalnom, ili naučnom pozivu i to uz pretpostavku, da su članovi svesni svoje odgovornosti prema zajednici uopće. U tim dvim elementima leži

tajna rotarske kohezije i harmonije, jer ma kakve bile prilike koje nas razdvajaju, nepobitno je da će se ljudi istog poziva na raznim delovima sveta najlakše i najbrže sporazumeti, jer se oni i tamo bave istim problemima, istim teškoćama i isti su im putevi za rešavanje pitanja. Tu je osnov radnog bratstva, koje dovodi do iste odluke, do volje da se služi, do volje da se postane korisnim svome gradu, zemlji, čitavom svetu.

Aktivnost člana u zvanju bitni je uslov prijema u članstvo. Tako član postaje u klubu reprezentantom svog zvanja. Po zajednici svih članova koji polučuju prosek svih zvanja u gradu u kome klub radi, rotary klub postaje mikrokozmom u kom se komplikovani život današnjice odrazuje preko njezinih eksponenata u svim njenim manifestacijama. U rotarstvu su zastupana sva zvanja u ideji služenja. A svako zvanje nalazi u eksponentima drugih zvanja svoje prijatelje, slušatelje, suce. Odatle potiče visoka socijalna funkcija rotarstva a i njen ekonomski utecaj, pojačan naročito time, što se u rotarstvu sreću pripadnici najraznovrsnijih socijalnih pozicija.

Stvoreno na zdravom osnovu, drugarstvu raznih zvanja u čitavom svetu, rotarstvo nastoji da svede na zajednički nazivnik sve elemente koji ga sačinjavaju, ističući posebnu unutarnju vrednost svakog od njih. Čestim kontaktima članova i klubova rotarstvo daje prilike ne samo izmeniti misli, nego i ispravljanju pogrešnih koncepcija i time postaje živom silom u ekonomskom, socijalnom pa i naučnom životu.

Ta funkcija naročito je značajna u današnje doba, jer nikad do danas nisu ekonomske i socijalne prilike sveta bile tako naglo i u golemim razmerama prevraćene nakon vekovnog perioda mirovanja. Cezar i Napoleon išli su istim putevima, gotovo istim primitivnim prevoznim sretstvima, kad je najednom para i elektricitet bacila narode u jedan posve novi svet. Moderne tehničke tekovine ubacile su, kroz kratko vreme, u dušu naroda nove tendence, nove aspiracije, a veliki je rat tu transformaciju pojačao i ubrzao. U kaosu, koji je nastao pojačali su se antagonizmi, a umanjila, ili nestala je, solidarnost među narodima i ljudima. Nagomilale su se razne zabrane i države su se zatvorile u divlji nacionalizam, tako da su konačno iskopale i preistorijske metode robne zamene, a međunarodne odnose dovele u nepodnosivo stanje.

U tim momentima funkcija rotarstva može da bude najefikasnijim sretstvom uspostave ekonomskih odnosa. Ta institucija, nastala pred 30 godina u Chicagu, našla je u ratu najviše rezona da se proširi. Koncepcija njenog začetnika bila je jednostavna i praktična: nastojala je samo da dovede do drugarstva i razumevanja među ljudima dobre volje, koji vrše razna zvanja, da bi udruženi mogli da se koriste i tuđim znanjem i iskustvom u svrhu promicanja općih interesa.

Pred teškim današnjim problemima koji uznemiruju svet, opravdano je pitanje: što može rotarstvo da doprinese za njihovu soluciju?

Odgovor je samo jedan: Ne spada na rotarstvo da uzima inicijativu i da predlaže rešenje za socijalne i ekonomske probleme, koji muče današnji svet i naše vreme. Kad bi to učinilo, rotarstvo bi povredilo onu apsolutnu političku neutralnost i najstroži respekt prema mišljenju pojedinih svojih članova, koji su bitnim uslovom njegove egzistencije.

Zadaća je rotarstva čednija: da putem međusobnog upoznavanja i neposrednog dodira među najboljim predstavnicima raznih zvanja stvara najprije u svom gradu, zatim u svojoj zemlji, a potom u čitavom svetu najpogodnije tlo za puno razumevanje ekonomskih i socijalnih problema i za njihovo rešenje u duhu pravедnosti i najšire narodne i međunarodne solidarnosti.

Paul Baillođ (pastguverner 54 distr., Švicarska)

ROTARSTVO U NARODNOM I MEĐUNARODNOM ŽIVOTU

Jasnu predodžbu o svrsi rotarskog pokreta u našim krajevima dobićemo, ako razmotrimo sadanje prilike u Evropi.

U nedavnoj prošlosti slovio je naš kontinent kao gospodar celoga sveta. Prostranstvo bele rase — u 19 veku iselilo se iz Evrope preko 55 milijuna ljudi — dalo je evropskoj civilizaciji neko svetsko gospotstvo tim više, jer u ni jednoj istorijskoj periodi nisu selenja naroda bila tako važna kao u ovoj i to ne samo s obzirom na broj nego i na kvalitetu iseljenika. Oni su doneli u druge zemlje civilizaciju, koja je bila ponos čovečanstva. Pa i u novčarskom pogledu imala je tada Evropa nepreporno gospotstvo nad ostalim kontinentima. Njezine intelektualne, moralne, industrijalne, trgovačke i vojničke snage činile su se tako jake, kao da je to gospotstvo osigurano Evropi zauvek.

A kako izgleda današnji položaj?

Svetski je rat odvojio narode jedne od drugih, pa je time i moralni prestiž i osećaj jedinstva bele rase spram ostalih uništen. U toj velikoj borbi bile su i ove pozvane u pomoć beloј rasi i tada su upoznale našu slabost. Novčarsko gospotstvo Evrope samo je još sećanje, jer ona ne može urediti ni svoje obaveze spram verovnika po ostalim kontinentima. Sjedinjene države i Japan zauzimlju na svetskim tržištima sve više i više mesto Evrope usled čega se smanjuje njena proizvodnja. Čime i njeni narodi postaju nezaposleni.

Još teži učinak imade činjenica, da su narodi ostalih kontinenata preuzimali od Evrope samo materijalni deo civilizacije. Naprotiv su zadržali svoje običaje, vjeru i osećaje, tako da su nam ostali ne samo tuđi, nego osećaju i neku mržnju spram bele rase.

Mi naprotiv živimo životom, koji nije u skladu sa našim prihodima, podupiremo industriju, koja nam je delimično samo na teret, savijamo se pod teretom samovoljnih i sve većih i većih poreza i naoružanja, pa tako živimo u nezadovoljstvu, čija je posledica politička novčana i privredna nestalnost.

Budući da živimo u kritično doba, čiji se kraj još ne može predvideti, živimo nakon pretrpljenog gubitka vodstva sveta nekim životom bez duše. Svoj spas ne tražimo sami od sebe, nego ga tražimo od države, kojoj pripisujemo svrhu radi koje ona ne postoji.

To je skica položaja današnje Evrope. Narodi u njoj, iako žive pod različitim oblicima vladanja, trpe od istog zla, samo u nejednakoј meri. Oblik vladanja je tu sporedan, budući da sve države bile one kon-

servativne ili socijalističke vode jednaku politiku zaštitnih carina i prisilnog načina gospodarstva. Usled toga se narodi Evrope nalaze međusobno u privrednom ratu. Već i sami uviđamo da povećavanje dažbina, podupiranje nezaposlenih i sprečavanje proizvodnje putem zaštitnih carina, ne može ići u večnost, a da to ne dovede do jednog novog rata, koji bi Evropu, ne samo oslabio, nego konačno i uništio. Uslijed toga bi bilo potrebno provlađanje razumevanja i prilagođivanja pojedinih zemalja među sobom, pa bi to u tom gigantskom i divnom radu bila misija rotarstva.

Taj pokret imade za sad i onako najbolji pregled teških prilika kod pojedinih naroda. Sami klubovi su osim toga — u malome — pouzdano merilo privrednog i socijalnog života u svom mestu delovanja. Oni poznaju sve dobre i zle strane toga života, pa u saradnji sa vlastima i sa dobrotvornim udruženjima mogu bolje nego iko pružati velike koristi općenitosti.

Rotarske organizacije pružaju svoju pomoć na najraznovrsnije načine. Rotarstvo nije međutim neki otsek Crvenoga križa, da podupire u glavnom slabe i bolesne. On prepušta brigu za to drugima. Ako Rotarstvo želi biti filantropsko, neka ono radi za mladež. Mladež je ljudstvo budućnosti. O njoj će ovisiti budućnost, koju smo za nju tako loše spremili. Kada se misli na ono što ostavljamo današnjoj mladeži kao besposlicu, državne dugove, koji se jedva snašaju, nesrazmer produkcije sa našim potrebama, nezadovoljstvo masa, nesigurnost i opasnost na svima linijama, onda je to strašna činjenica za 20 stoleće, koje je vrhunac materijalne civilizacije. U tom stoleću uspelo je čovečinstvu da zagospoduje zemljom, morem i zrakom, a da ipak nije u stanju, da svojim naslednicima osigura najvažnije od svega, to jest, mir duša i nasušni hleb.

Toj mladeži, koja nas već pomalo prezire, dajmo ono što je najbolje u našem udruženju, dajmo joj duh sporazumevanja, kojim će uspevati da reši nesporazumke u životu, što će joj dati nove snage i osvežiti joj energiju.

Međunarodni položaj je još gori od položaja u pojedinim zemljama. Narodi odeljeni za sebe, udaljuju se još više usled nacionalizma, koji se raspiruje u pojedinim državama.

Pokušavalo se doduše, više puta, da se nađe način, da narodi žive u dobrim odnosima među sobom. Društvo naroda je jedan od najvećih takovih pokušaja. Ali ni ono ne može postići potpuni uspeh, dok god ne bude imalo potporu sviju zemalja sveta.

Izumi našeg stoleća, ostvareni istovremeno u više raznih zemalja, pripadaju usled toga više međunarodnom svetu nego bilo kojem pojedinačnom narodu. Tako se i državni zajmovi, kapitali banaka te velikih industrija sastoje iz kapitala pojedinaca razasutih po celome svetu, pa je na taj način taj svet tako povezan, da ga ni najžešći nacionalizam ne može uništiti.

Sve nacije sveta doprinele su prema svojim sposobnostima i mogućnostima njegovom napretku i to od najstarijih vremena do danas. Ovaj tisućgodišnji stari rad postigao je takav uspeh, jer je svako dao svoje najbolje. Budući da su opet svi narodi međusobno i uživali ono što je

pojedini najbolje dao u umetnosti, znanosti, filozofiji, književnosti, industriji i trgovini, bilo bi pravo, kad bi svi ti narodi imali jedan prema drugomu osećaj zahvalnosti za ono što je jedan od drugoga primio.

Dužnost je upravo rotara, da taj osećaj zahvalnosti i bratstva drže budnim. Razume se, da je to težak zadatak. Narode, koji se vekovno mrze, teško je uveriti u to, da je njihov veći interes u ljubavi i u bratstvu, nego u mržnji. Pa ipak bi taj zadatak morao biti izvršen, jer se samo tako naša zemlja može spasiti od propasti.

Svet se doista nalazi na raskršću. Jer teško je spojiti interese države, koja je, s jedne strane prisiljena da se, radi davanja prehrane i rada svojim državljanima, brani (zatvori) od uvoza stranih proizvoda, dok je s druge strane ovisna o drugim narodima i prisiljena na izmene dobara s njima. Možda bi bilo samo tako moguće dovesti oboje u sklad, kad bi se gospodarstvo jedne države vodilo s obzirom na međunarodne, a ne samo na narodne potrebe. Samo u tom slučaju ne bi bilo uništavanja silnih količina hrane u pojedinim državama, dok u drugima vlada istodobno glad. Istom onda bi se stvorila harmonija i red u potrebama celokupnog čovečanstva.

Mesto narodnog protekcionizma trebalo bi stvoriti takav protekcionizam, koji bi narode međusobno udruživao i prilagođivao ih pojedinim narodnim gospodarstvima. Isto se tako ne bi smelo prepustiti pojedinim državama, da oštećuju druge države, nego bi se moralo postići, pomoću međunarodne kontrole, da bi celi rad država bio za dobrobit općenitosti svijeta.

Potrebu udruženja naroda predvideo je i Napoleon, kada je među ostalim na Sv. Jeleni napisao, da Evropa ne će moći postići stanje ravnoteže pre, nego se njezini veliki narodi ne snađu i ne ujedine.

Za to ujedinjenje moglo bi rotarstvo prirediti i utrti put. Njegovih 3800 klubova čine veliki lanac mira razapet po celomu svetu. Klubovi stvaraju pomoću svojih veza, bez obzira na državne granice, odnose sa najuplivnijim ličnostima susednih zemalja, priređuju međunarodne sastanke i stvaraju tako mostove, koji služe za veze među narodima. Rotarstvo pomaže svagde, kako bi se raširilo poslanstvo Mesije na zemlji i u srcima ljudi, da bude mir na zemlji i među ljudima, koji su dobre volje.

Herbert Schofield (bivši potpredsednik R. I.)

BUDUĆNOST ROTARSTVA U STAROM SVETU

Gospodine pretsedniče, gospođe i gospodo!

Opet sam govornik kome su drugi odredili naslov govora.

Ova činjenica obično propisuje granice temi i nastoji je stegnuti, iako možda u ovom slučaju to ograničenje neće pasti u oči u onoj meri koliko bismo to očekivali.

Bojim se da će najveće ograničenje biti u nedovoljnoj sposobnosti da obradim tako opsežan predmet i od tako velike važnosti kao što je budućnost rotarstva u Evropi.

Sumnjam da je iko od nas u stanju da učini i, samo do neke mere, pravu sliku i ispravnu pretstavu o rotarstvu i njegovom razvitku u poslednjih 25 godina.

Imao sam naročitu povlasticu i veliku sreću da uživam lično prijateljstvo našeg osnivača Pavla Harris-a. Mnogo sam časova proveo s njime i uživao sam gostoprimstvo njegovog doma. Često sam ga slušao i mislim da se ni u jednoj stvari nije sa toliko živosti i iskrenosti izražavao koliko o svom začuđenju nad razvitkom njegove prvotne zamisli o osnivanju rotary-pokreta. Kad bi mu bio neko pre 25 godina postavio pitanje: što misli o razvoju udruženja; kakvo je njegovo mišljenje o budućoj brojnoj snazi rotarstva u godini 1935; u koliko će zemalja prodreti; koliko će klubova biti osnovano; kakvu će delatnost razviti; kakvu će funkciju izvršiti u socijalnom životu; od kakvog će uticaja biti na gradove, nacije, vlade, a naročito na pojedince — pa kad bi bio pokušao da na to odgovori, bi li bio imao odvažnosti da predvidi nešto što bi se samo malo približilo postignutim rezultatima? On bi, razume se, bio prvi koji bi bio na ta pitanja odgovorio negativno, a mislim da bi svako ko se upoznao sa rotarskim pokretom došao do jasnog zaključka da niko, pa ni najdalekovidniji čovek, kao ni najimperijalističniji mislilac, trgovac i državnik, ne bi bio mogao predvideti da će akcija, pokrenuta samo pre četvrt veka od nekoliko ljudi u Chicagu, moći da postigne rezultate kojih ste vi i ja danas ovde svedoci.

Moja karijera stvorila je dosad u meni duhovni život inženjera i naučenjaka s jednim naročitim iskustvom u analitičkoj matematici, pa kad naiđem na kakav problem koji je u predviđanju, prva mi je pobuda da sednem k stolu, da sakupim poznate činjenice, da proučim njihov vremenski razvoj i da to pretstavim — kako matematičari kažu — »krivuljom«.

Svaka tako dobivena krivulja sadrži izvestan zakon koji određuje njene karakteristike, ali nije uvek lako doći do tog zakona i stoga se često posvećuju nebrojeni časovi studiju takvih problema. Ipak je uvek moguće doći do dovoljne približnosti, a kad se to postiglo, u stanju smo da prorečemo sa priličnom tačnošću što će se narednih godina desiti. Dakako uvek pod pretpostavkom (a to znači mnogo pretpostaviti), da se neće zbiti kakva katastrofalna promena ili da neće nadoći kakav nepoznati faktor koji bi mogao izlučiti ili poništiti one koji su dejstvovali u toku pređašnjih godina.

Sa matematskog stanovišta ne bi bio nikakav nerešiv problem, upotrebom teorije verovatnoće, utvrditi kakva će biti budućnost rotarskog pokreta u ovom ili onom delu sveta, ili pače — uzetog u celini — u čitavome svetu, ali ovaj račun mogao bi biti izrađen samo za onaj izgled rotarstva koji je moguće utvrditi na osnovu matematskih i znanstvenih metoda. Nauka dosad, a mogu reći na našu sreću, ne može nabrajati, klasifikovati i rukovoditi imponderabilija, a ja se usuđujem pomisliti da se je rotarski pokret, od trenutka svog osnutka, razvio u području imponderabilija, i to na udivljenja vredan način. Broj članova, broj klubova, popis zemalja i distrikata su izvanji znaci tog razvitka.

Statistike su korisne, pače i od bitne važnosti, ali one nam pružaju samo jednostranu sliku pitanja, i to — uzeto sa raznih stanovišta — obično sliku manje vrednosti u jednom idejnom pokretu.

Rotary je dakle u svojoj jezgri više idejan nego li ekonomski pokret. On se u prvom redu bavi — a u tom smislu i dejstvuje — širenjem prijateljstva, ljudske snošljivosti, sporazuma i dobre volje, odakle niče za čoveka najzgodnija prilika da bude od koristi svome bližnjemu.

Iako sam ja prošle godine, u svojstvu predsednika Odbora za svrhe i ciljeve, predložio redukciju od šest ciljeva na četiri i pretapanje poznatog šestog cilja u sadanji četvrti, tvrdio sam u svom govoru u Mexicu da zapravo rotarstvo imade samo jednu svrhu: upravo onu koju sam malopre naveo. Ostali su samo primeri da pokažu načine s kojima se taj cilj može postići, jer rotarstvo — koliko u svojoj osnovi toliko i u celosti — uzima u prvom redu sebi kao cilj služenje putem prijateljstva, prijateljstva koje je po svom značenju, po svojoj prirodi i po shvatanju tako veliko da obuhvata čitavi svet.

Rotary je osnovan u Udruženim Državama i ponajprvo se razvio tamo, u zemlji koja, kao i svaka od naših zemalja, imade svoj određeni mentalitet, svoj posebni način posmatranja stvari. Stoga je jasno da je rotarstvo ponelo iz svoje pradomovine mnogo nacionalnih karakteristika i njoj svojstvenih metoda rada. Tako je došlo vreme da je rotarski pokret prešao sa američkog kopna u Evropu najpre u Irsku, Englesku i Škotsku, a tek onda na evropski kontinent: Španiju, Francusku, Belgiju, Dansku, Norvešku, Holandiju, Italiju, Švajcarsku itd. te tako prešav celi kontinent ušao je u sve zemlje izuzev Sovjetsku Rusiju i Tursku.

Istini za volju moram reći da je rotarstvo već u vremenu kad je prešlo u Evropu izgubilo neke manje simpatične izvanje forme iz svog prvog perioda života. Vrlo je malo u Evropu doneseno od one tendencije da se poslovi dižu i lansiraju, a vrlo malo i od onog sistema da se izvesni gradovi i mesta veličaju pomoću rotary-clubova. Zapravo za nas u Evropi ima vrlo neznatan smisao i nikakve je koristi reč »boost« koju tako često susrećemo u rotary-literaturi prvih vremena.

Uslovi pod kojima bi rotary stupio na tlo jednog grada na Zapadu, delatnost koju bi mogao razviti, prijem na koji bi mogao naići, jesu posve različiti od onih pod kojima bi ušao u jedan stari grad našeg Starog sveta pa bi i posledice, koje bi osnutku kluba sledile, bile posve druge.

Ovde imamo staru kulturu i staru civilizaciju. Ovde je kolevka umetnosti, znanosti, filozofije, muzike, slikarstva, jednom reči čitave one kulture kojom je evropski kontinent Novi svet tako rasipno obdario. I mi sami uživamo sve prednosti sastanka u gradu koji je slavan stoga što nam u najvećoj meri pruža sve ono što je iznela kultura srednjeg veka i renesanse.

Učvrstivši se u Evropi, moralo je dakle rotarstvo — u izvesnom pogledu — da poprimi drugi karakter. Mnoge stvari za koje se ono zalagalo bile su ovde već učinjene; postojala su već mnoga društva sa izvesnim njegovim ciljevima i zadacima. Mnogo od onoga što bi se moglo nazvati programom rotarskog pokreta, a što se isticalo u mnogim američkim klubovima, pripadalo je već u Evropi jednom vrlo naprednom programu socijalnog zakonodavstva i — uz jednu visoko razvijenu socijalnu delatnost — pravom dužnosti države.

Mnogi od nas znadu iz iskustva da su se brojna pitanja, koja su bila sastavljena od strane Centralnog biroa guvernerima u Evropi,

često pokazala bez značenja, a u nekim slučajevima i bez takta pa čak i uvredljiva, a sve to do onog časa dok se nije vodilo računa o tom da su bila postavljena radi nedovoljnog poznavanja pravih prilika, a ne iz drugih razloga.

Kad je tome tako mi smo u pravu da postavimo pitanje da li zaista taj pokret može nešto novo da pruži, kakvu privlačnu snagu, ili kakav novi izgled, koji bi mogao da zahvati stare krajeve našeg kontinenta. Odgovor je spontan, a istinitost ovog odgovora je jasna svakome tko je pratio razvoj rotarstva u Evropi i uvideo važnost njegovih realizacija.

Bez obzira na kulturni razvitak i napredak socijalnog zakonodavstva, rotarstvo je imalo da pruži jednu vlastitu ideju, i to ideju o tom što se sve može ostvariti pomoću prijateljstva i sporazumevanja. Ne bi se moglo ustvrditi kao aksiomatična istina, pa ni u naprednim kulturnim prilikama ovog Starog sveta, da se ljudi koji rade jedan uz drugoga, a u glavnom su poznati u sredini u kojoj žive, međusobno poznaju. Da se izrazim rečima jednog govornika ove konferencije, rotarstvo je došlo u intelektualni, ekonomski i socijalni život te u područje nacionalnih i internacionalnih odnosa kao neka sila koja skuplja i usklađuje.

Rotarstvo je sakupilo ljude koji su se vrlo razlikovali po svom radu i koji nisu nastojali da upoznaju i rad drugoga; ljude koji se kao privatna lica nikad ne bi bili sastali a čiji rad je interesantan i iz kojega se može mnogo naučiti. Upliv njihova rada ostao bi bio u glavnom ograničen na delokrug njihova zvanja i posla.

Pravi, osnovni i originalni doprinos rotarskog pokreta bio je baš u tom: osnovati klub u kome će se naći članovi raznih zvanja i zanimanja, klub koji će dati prilike da se u njem sastaju članovi u prijateljskom raspoloženju sa svrhom međusobnog shvatanja, poštivanja tuđih gledišta i mišljenja, i prema tome u nastojanju da svako radije radi za dobro zajednice nego li za egoistične interese ili za ciljeve lične ambicije.

Ako želimo da iz bližega analiziramo ono što je rotarstvo učinilo u Evropi, ne smemo izgubiti iz vida teškoće istorijskog trenutka u kome je stupilo na naš kontinent; trenutka intenzivne ekonomske borbe, trenutka u kome se činilo da su u temeljima poljuljane najstarije uredbe, i zaista u kome su neke potpuno propale; trenutka u kome su duhovi bili uznemireni i u kome su se raspirivale egoistične mržnje, a nacionalistična propaganda dosegla do onda još neviđene razmere. Da li je mogao koji pokret, kao ovaj rotarski, da se javi u povoljnije vreme? Ni u kojem periodu istorije našeg starog sveta, ne bi bile ideje našeg pokreta došle zgodnije, i ni u kojoj epohi ne bi se bile pokazale korisnijima i dragocenijima.

I tako se opet vraćam osnovnom motivu naše konferencije: sakupiti ljude iz raznih krajeva koji poznaju svoje dužnosti prema bližnjemu, naglasiti — ponovo i uvek sa sve jačim ubedenjem — nemogućnost individualnog napretka bez saradnje s drugima.

Druga udruženja, pre našega, nastojala su da sakupe uvek ljude koji su bili već vezani izvesnim vezama. Tako je na pr. mnogi od nas, koji sedi u ovoj dvorani, član kakvog naučnog društva u svojoj domovini i može iskreno potvrditi potrebu takvog članstva i korist koju

time doprinosi ljudskom napretku. Čudno je međutim kod toga što nijedno od tih udruženja nije u stanju da zadovolji one potrebe kojima rotary-club izlazi u susret, sakupljajući ljude čiji je rad najraznovrsniji: naučenjaka i industrijalca, nastavnika i privrednika, političara i trgovca, agronoma i fabrikanta i pokazujući svakome od njih da su ti susreti od potrebe radi upoznavanja tuđega rada a povrh svega da je neophodno potrebna saradnja za napredak zajedničke stvari.

Sve je to bilo iscrpivo izloženo od ostalih govornika, međutim od osobitog je značenja da se sve to potpuno shvati i time prizna rotarstvu bar nešto od onoga što je učinilo za svet koji je već bio dobro organizovan i napredan u socijalnom, ekonomskom i vaspitnom pogledu.

Tako dolazimo do pitanja: kakva će biti budućnost?

Ako je sve to učinjeno u razdoblju nešto dužem od četvrtine stoleća, kakav tek razvoj možemo očekivati u narednoj četvrtini?

Kazaću bez oklevanja da mogućnostima nema granica. Rotarstvo pretstavlja jedinu svetsku organizaciju koja se je do danas oduprla razjedinjujućim silama koje su dovele slične organizacije do cepanja i rasula, organizacije koje su slomljene na religioznim oprekama i nacionalističkim aspiracijama.

Previše bi ustvrdili kad bi rekli da je rotarstvo pokazalo put jednom podesnom sistemu vladavine ili sistemu internacionalnih sporazuma tamo gde su inače tolike druge organizacije doživele neuspeh.

Koliko ima danas krajeva na ovom starom našem kontinentu gde se može sastati jedan rotary-club, a gde ni jedna druga organizacija koja je sastavljena od istih ljudi ne može održati svoje sastanke u onako mirnoj i vedroj atmosferi.

Mislím da vi svi znate, i bolje od mene, da je bilo slučajeva gde je jedino rotarstvo bilo u stanju da održi živo prijateljstvo među ljudima koji su se nalazili u vrlo različitim položajima i da putem njihovog međunarodnog dodira vrši blagotvorni uticaj na život njihovog kraja, i to u meri koju bi išlo priznanje od istorijske vrednosti kad bi bila poznata u svojoj potpunosti.

I sad moram preći na jedno preporno područje gde se verovatno ne mogu nadati da ću sve vas imati uza se.

Od istoričara se ne traži da govori o budućnosti. Njega zapada mnogo sigurniji zadatak da analizira prošle događaje. Držim da s jednom činjenicom iz logičkih razloga možemo biti na čistu, i to s time da će u budućnosti biti manje stvari koje će rotarska organizacija smatrati kao bezuslovno zajedničke svim svojim članovima.

Ovde nije mesto da se pozabavim sa svestranim problemom administracije i Rotary-uprave, a držim da i vi ne želite — iz mnogo razloga — da se o tom pitanju povede reč. Pre svega, buduću organizaciju administracije i uprave Udruženja proučava jedna stalna komisija Rotary International-a. Zatim to i ne bi bio predmet diskusije prilikom jednog govora na konferenciji gde se samo slušaju mišljenja govornika, a konačno kad bi se to i od mene tražilo, ne znam da li bi preuzeo takvu dužnost.

Ono što je već vrlo teško za komisiju eksperata koji pretstavljaju čitavu našu svetsku organizaciju, nije posao za pojedinca sa javne govornice u raspoloživom vremenu od pola sata.

Ja sam, što više, izložio predmet moga govora u smislu da se pre odnosi na ciljeve i svrhe nego li na internacionalnu upravu i organizaciju našega pokreta.

Kakva će biti misija rotarstva na ovom kontinentu u narednim godinama? Pre nego li dotaknem to pitanje, čini mi se da je potrebno da otvoreno priznamo, želimo li sačuvati univerzalnost rotarskog uticaja, da je potrebno sa mnogo pažljivosti uzdržati naše svrhe i ciljeve zaista jednostavnima kako bi mogli naći veliko i opće odobrenje.

Naša visoka težnja ide za tim da se, pomoću uzajamnog dodira i drugarstva među poslovnim ljudima i osobama raznih zvanja, propagira i širi u svetu prijateljstvo, sporazum i dobra volja.

Mi nastojimo da razvijemo i stvorimo takvo duhovno stanje i raspoloženje da će se moći svladati zapreke preteranog nacionalizma i postaviti mostove kroz rasne predrasude. Mi preuzimamo stoga zadaću da omogućimo kontakt i sklad među ljudima koji se razilaze u mišljenjima najozbiljnijim pitanjima, i da te ljude ujedinimo u službi zajednice pa ma kako se razlikovali po rođenju i veri.

Ova mi se tačka čini apsolutno bitnom ako naš pokret ima da napreduje kao internacionalan pokret.

Osim toga mislim da rotarstvo mora koncentrisati svoj rad na zamašnim zadacima i ne dopustiti da se njegove energije gube u sitnim pitanjima. Ja ne vidim nikakve koristi u prodiranju rotarstva u neograničen broj manjih općina. Neograničeni razvoj pre bi oslabio nego li ojačao našu organizaciju. Po mom sudu uvek više vredi malen broj dobrih klubova nego li velik broj slabijih klubova, (a ne puštam s vida ni pitanje da ono što je dobro za pojedinca mora biti dobro i za sve). Osim toga mislim da će efektivna moć našega pokreta i njegova sposobnost da vrši koristan upliv u nacionalnom životu, zavisiti o prestižu koji će on uživati, a taj će opet zavisiti o visokom nivo-u onih koji ulaze da popunjuju naše redove. U ovom pitanju, naravno, izlažem svoje stanovište i ne želim biti dogmatičan.

Bez sumnje mogao bi biti od koristi i vrlo veliki broj članova, koji imaju iste principe i nastojanja, ali mislim da će biti daleko poželjniji zbor manjeg broja članova, vrlo pomnjivo izabраниh među najistaknutijim i najvažnijim građanima, od kojih se svaki ističe u delokrugu svoga rada, a svi udruženi u rotarskom pokretu, složni su u nastojanju da se — putem lične aktivnosti i uticaja — realizuju ideali kojima teži rotarstvo.

Možda je previše očekivati od budućnosti da će — u savetima i na čelu naših klubova — sve to više biti jakih ličnosti koje će raditi za bolji sporazum među narodima. Ja lično mislim da nije.

Onog dana kad će se sastati istaknuti građani, dvaju ili triju zemalja, radi iznalaženja načina bolje kooperacije njihovih vlada u svrhu očuvanja mira, radi otstranjenja zapreka koje koče trgovinu i saobraćaj te radi boljih odnosa među građanima tih država, i onoga dana kad će takvim sastancima prisustvovati velik broj rotara, ja mislim da će ti sastanci zaista biti plodni blagotvornim rezultatima po zainteresovane zemlje a uopće po napredak međunarodnih odnosa.

U tom smislu vidim velikih mogućnosti u kojima se rotarstvo može pokazati od znatne koristi. Rotarstvo nastavlja s radom i stvaranjem: mnogo je učinilo a još mu više ostaje da učini.

Jedan od najvećih engleskih govornika prilikom jedne internacionalne skupštine na Oxfordskom Universitetu, ovako se izrazio: »Politički problem mira je problem načina kako da se izmire razna stano- višta i oprečni interesi među narodima koji se ne slažu. Rešenje ovog problema zahteva naročito tri stvari: shvatanje, pravednu ocenu inte- resa i tuđeg gledišta, simpatiju; sve što se do neke mere može polučiti vaspitanjem«.

U našem slučaju ja bih poimanje vaspitanja interpretirao u svom pravom značenju, i to kao postupak koji proizlazi iz recipročnih su- sreta, u sredini rotary-cluba, ljudi one vrste kako sam već gore naveo. Neka se uvaži da reč »shvatanje« upotrebljavam u naučnom smislu. Mi moramo shvatiti i vladati činjenicama koje se odnose na socijalne, političke i ekonomske pokrete naroda i rasa. Bez naučnog stava i bez potpunog poznavanja fakata, ne možemo se nadati da ćemo moći ot- straniti predrasude i pristranost koje su izvor ovim međunarodnim ne- sporazumcima.

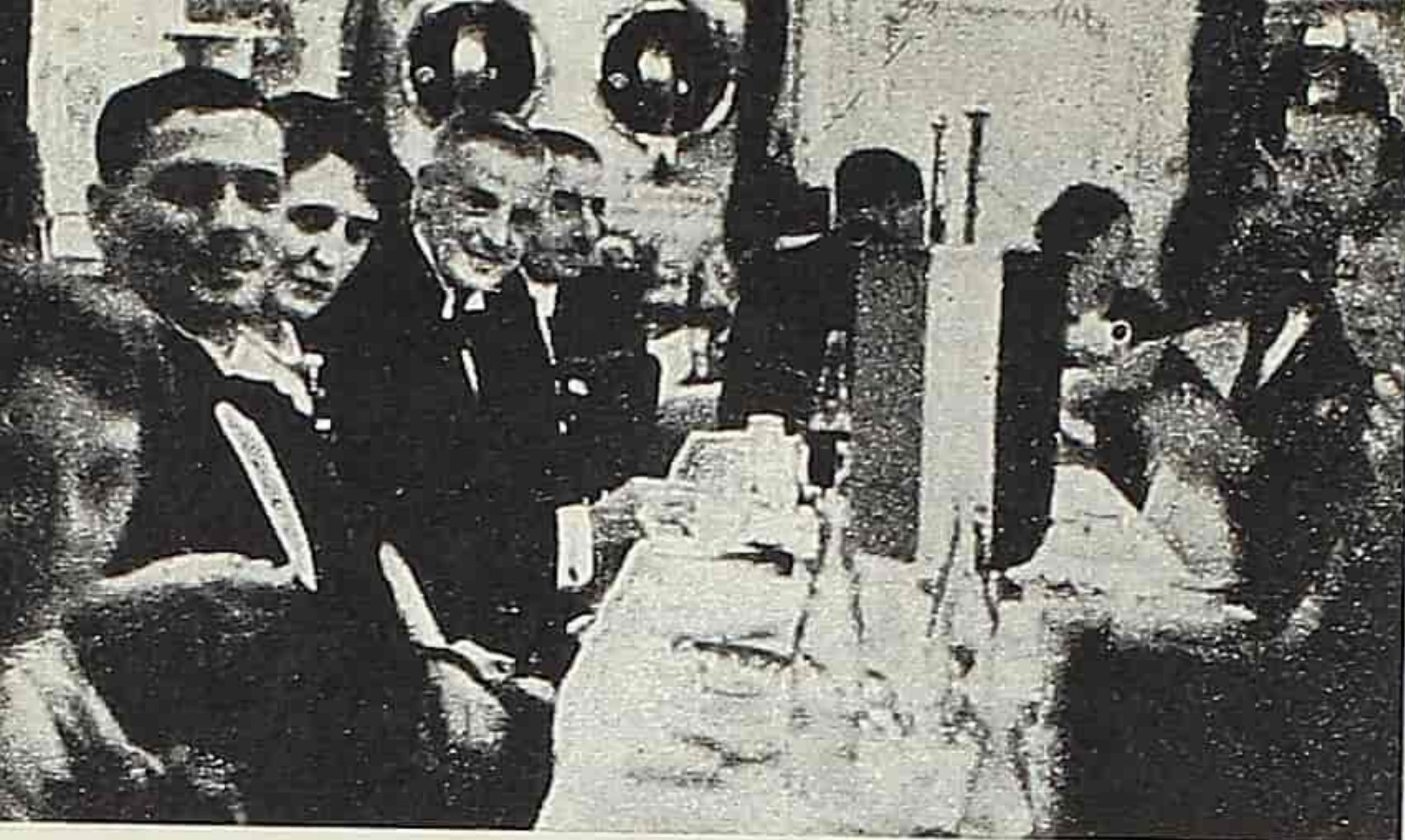
Od shvatanja u naučnom pogledu kratak je korak pravednoj oceni, razumnom ubeđenju da svaka rasa i nacija ima nešto da doprinese za život, i da, pomoću svoje umetnosti, literature i nauke, pruži poseban prinos onom kulturnom blagu koji je zajedničko dobro čitavog sveta.

»Bog je svakom narodu dao jednu crtu svoga duha« — kazao je Mazzini, veliki talijanski patriota. Ove reči slikovito izriču fakt da svaka nacija ima svoje naročite karakteristike i kvalitete koje imaju poseban značaj za čovečanstvo. Svet koji bi bio pun ljudskih tipova koji bi se ponavljali u serijama, ne bi više bio bogat; nasuprot, bio bi beskrajno siromašan.

Draga braćo rotari, prosledimo hrabro naš put. Rotary-clubovi su danas organizovani u velikoj većini najvažnijih gradova ovoga napuče- noga kontinenta. Ja vidim da će rotarstvo u budućnosti svrstati među svoje redove, u klubovima pomenutih gradova, sve to više vrednih i od- ličnih građana iz svih struka, a koji su odani idealima što nas vežu. U rotarstvu će oni videti ono što se može ostvariti kad se jedan dru- gog susreće u prijateljskom duhu. Ako budemo na toj osnovi mogli da stvorimo zbor rotara visoke vrednosti i priznatog auktoriteta, i bu- demo li u svim zemljama u rotarskom udruženju sakupili najbolje građane, mi ćemo podići nivo našem pokretu, naš glas će se čuti i doživjećemo dan kad će rotarski duh, duh služenja i sporazuma, zaći u internacionalne odnose tako da će sva utanačenja i ugovori biti sa- stavljeni u znaku dobre volje, pravednosti i shvatanja među narodima. Onog će se dana moći rotarstvo podići da je svojim radom doprinelo stvaranju jedne nove atmosfere svetske saradnje i prijateljstva.

Ovaj posledni referat pročitao je na sednici od utorka te se tada prešlo na diskusiju i završne radove.

Tu su uzeli učešća **Dr. Lewald** (Berlin). On izvešćuje o olimpijskim igrama koje će se održati u Berlinu 1936; **Filippo Grammatica** (Genova)

govori o unifikaciji prava; **Dr. Raoul Titeca** (Bruxelles) o ferijalnim logorima rotarske dece iz raznih zemalja; **Francisco Bastos** (Barcelona, guverner 60 Distr.), o radu R. C. u Španiji i Portugalu; **Pennescu-Kertsch** (Bucurešt) o rotarskom pokretu u Rumunjskoj i naglašava potrebu da učitelji sudeluju kao članovi Rotary Klubova.

17 sept. po podne bili su sastanci profesionalnih grupa: Medicina, Pravo, Poljoprivreda, Saobraćaj, Likovne umetnosti, Trgovina, Industrija i Finansije, Tehnika.

Ove grupe posetile su delom razne industrijalne institucije a delom održale su diskusije o problemima svojih grupa.

18 sept. u jutro održana je završna sednica.

Tu je Achille Bossi (Milano) dao prikaz svih referata te konference, nakon čega je predsednik pročitao sledeću rezoluciju:

»III regionalna konferenca R. I. za Europu, Sev. Afriku i Malu Aziju po svestranoj diskusiji o svim problemima koji interesuju R. I. odlučila je nastojati na ostvarenju praktički iznesenih predloga, kako bi u svim zemljama bili ostvareni rotarski ciljevi«.

Po tom se prešlo na predaju zastava sa strane pojedinih distrikata i klubova talijanskom distriktu i R. C. Venecija.

Naš distrikt predao je lepo izvezenu jugoslovensku zastavu na kojoj su bile 23 trake sa imenom pojedinih naših klubova.

Tom prigodom održao je guverner Dr. Ružić kratak govor, na koji mu je oduševljeno uz buran aplaus celog auditoriuma, odgovorio guverner talijanskog distrikta Conte Visconti di Modrone.

*

Sastanak izdavača rotarskih revija.

Pored rada drugih komiteta konference održan je 17 sept. sastanak izdavača rotarskih revija, kojemu je prisustvovao i urednik našeg »Jugosl. Rotara« Dr. Ružić.

Na tom sastanku stvoreni su zaključci:

1. Da se preporuči E. A. C. izdavanje jedne rotarske revije za Europu koja bi bila namenjena i široj javnosti.

2. Da se uredi izravni kontakt između sekretarijata R. I. u Zürichu i izdavača rotarskih revija, na način da svaki distrikt imade jednog dopisnika koji bi periodički izveštavao Zürich o radu u distriktu, slao mu interesantne fotografije i t. d. što bi onda sekretarijat slao urednicima pojedinih revija.

*

Zabavni program konference bio je udešen tako da su učesnici imali prigode da stvaraju nova poznanstva i prijateljstva sa drugovima iz raznih zemalja.

Nedelju u večje prisustvovalo je preko 1000 osoba na prijemu R. C. Venecija u »Teatro Fenice«, ponedeljak o podne bio je zajednički ručak

u pojedinim hotelima Venecije, a utorak veče svečani banket u Hotelu Excelsior na Lidu.

1200 osoba je sudelovalo na tom banketu koji je bio priređen u velikoj sali hotela. Posle banketa očarao je sve prisutne prekrasan vatromet u divnom parku hotela, na što je sledio ples.

Sredu u veče, u čast učesnika priređen je koncert na Markovom trgu, završio je taj deo priredaba.

Jugoslavenski distrikt priredio je 16 sept. svečanu večeru u čast predsednika Johnsona na S/S »Karađorđe« na kojoj je bilo oko 80 stranih uzvanika većinom funkcionara R. I. sa gospođama. Donašamo ovde dve slike sa banketa. Posle večere razvio se na palubi animirani ples.

SASTANAK PRETSTAVNIKA R. C. 77 DISTRIKTA

Dne 15 IX 1935 na S/S »Karađorđe« održan je sastanak pretstavnika R. C. 77 distrikta.

Sastanku je predsedao guverner distrikta Dr. Ružić Viktor a zapisnik je vodio Gaja I. Gračanin (Novi Sad).

Prisutni su bili: Edo Marković, pastguverner i član evropskog savetodavnog odbora, te pretstavnici klubova: **Banjaluka:** Artur Burda; **Beograd:** Stanoje Pelivanović; **Karlovac:** Kosen Stanko; **Ljubljana:** Dr. Alfred Golia; **Maribor:** Anton Krejči; **Novi Sad:** Dj. Tabaković i Gaja I. Gračanin; **Osijek:** Janko Šuster i Rud. Knežević; **Sarajevo:** Dr. Aleks. Babić; **Skoplje:** Milan Čemerikić; **Split:** Jerko Aljanović i Dalibor Čorak; **Sušak:** Bog. Antić i Dr. D. Jakovčić; **Varaždin:** Alfred Leitner i Dr. Vel. Kalafatić; **Zagreb:** Ing. M. Čalogović i D. Tomljenović.

U 15 h predsedatelj je otvorio sastanak pozdravnim rečima.

Raspravljena su sledeća pitanja:

1. Distriktna kasa.

Da se namire troškovi putovanja na godišnju skupštinu predsednika i tajnika klubova, kao i izvanredni izdaci distrikta koji se ne namiruju iz budžeta guvernera saglasuju se prisutni sa predlogom da se osnuje distriktna kasa danom 1 VII 1936

Prihodi distriktne kase sastojali bi se iz viška koje bi odbacivalo distriktno glasilo »Jugoslovenski Rotar« kod povišene cene od Din 5.— na Din 8.— po broju.

Ovaj predlog imade se izneti budućoj distriktnoj konferenci na prihvati.

2. Distriktno veće.

Prisutni se saglasuju, da se na budućoj distriktnoj konferenci iznese predlog o obrazovanju distriktnog veća koje bi sačinjavali, uz guvernera, još tri pastguvernera, a koje bi veće bilo savetodavni organ guvernera.

3. Distriktni organ »Jugoslovenski Rotar«.

a) Klubovima se stavlja u dužnost da pored mesečnog izveštaja o klupskim sastancima za »Jugoslovenski Rotar« šalju sumarne izveštaje svakog prvog u mesecu o aktivnosti kluba, na tiskanicama, koje će primiti od distrikta da se za list uzmogne izraditi pregled rada sviju klubova u pojedinom mesecu.

b) U mesečnim izveštajima opredeljenim za list koji verno imadu prikazati tok pojedinih sednica treba izostaviti sve konvencionalnosti, kao i ono što nije važno u radu kluba.

c) Prema svojevremenom zaključku imadu se sva zvanična saopštenja distrikta u J. R. štampati latinicom i ekavštinom, dok se pojedini članci mogu i dalje donositi na onom narečju na kome su napisani.

d) Budući da su izvesni klupski sekretari neuredni u dostavi mesečnih izveštaja za »Jugosl. Rotar«, stavlja se u dužnost bratu guverneru, da u listu naročito istakne one klubove, koji tih izveštaja nisu poslali, kako bi se i tim putem uticalo na tajnike da se pridržavaju reda.

4. Rotarske publikacije.

Zaključuje se da se oživi i okonča akcija koju je pre nekoliko godina otpočeo brat guverner Edo Marković u pogledu prevoda rotarskih brošura na naš jezik, koje treba prilagoditi posebnim prilikama i potrebama našeg distrikta.

5. Izmena nedeljnih izveštaja.

Povodom odluke ljubljanskog i novosadskog R. C., da se u buduće nedeljni izveštaji ne šalju domaćim klubovima, već samo referati i predavanja, koja bi mogla biti od interesa i koristi za rad drugih klubova, većina prisutnih je mnjenja, da se i dalje vrši izmena nedeljnih izveštaja između domaćih klubova, ali da se nastoji da ti izveštaji sadrže što više i što vrednijeg materijala o radu dotičnog kluba.

6. Spoljna i unutrašnja ekstenzija klubova.

Preporuča se što jače spoljna i unutrašnja ekstenzija klubova, no naglašava se potreba da se u tom pogledu postupa vrlo obazrivo vodeći računa kako o podesnosti i kvalitetima pojedinca tako i o specijalnim obzirima, koji se moraju imati pri osnivanju novih klubova.

Skreće se pažnja svim klubovima da se nesmiije poduzimati nikakve radnje za osnivanje novih klubova bez prethodnog sporazuma sa guvernerom.

Sastanak je zaključen u 17 sati.

MEĐUNARODNI ZNAČAJ ROTARSTVA

Prem je ovaj broj posvećen isključivo konferenciji u Veneciji, donášamo taj članak, jer obrađuje temu, koja je u vezi sa onima raspravljenim na toj konferenciji.

Četvrti rotarski cilj glasi:

»Unapređenje sporazumevanja, dobre volje i internacionalnog mira preko svetskog prijateljstva poslovnih i profesionalnih ljudi sjedinjenih u idealu služenja«.

Međunarodna služba po rotarskom shvatanju jeste delanje na upoznavanju uzroka međunarodnih nesporazuma i nalaženju načina da se tu ti nesporazumi uklone — sprovodeći sporazumevanje, pravičnost i dobru volju među narodima.

Bitni principi pak na kojima je postavljen i počiva ideal službe jesu drugarstvo — u najširem smislu i pravičnost.

Međunarodna služba treba da ima za cilj, da ova dva principa, drugarstvo i pravičnost, proširi na odnose država i naroda.

Ova dva principa, drugarstvo i pravičnost između naroda i država danas su bitni.

Savršenstvo današnjih sredstava komunikacije skraćuju otstojanja i sve krajeve čine bliskim susedima; privredni uslovi pak upućuju i nameću bliži i neposredniji dodir država t. j. nesmetanu ekonomsku razmenu.

Pomenuta grupa materijalnih uslova dopunjava se i drugim, moralnim uslovima, t. j. razvijenom svešću, aktivnom dobrom voljom prema svakom pojedincu i narodima.

Pravi zadatak međunarodne službe u rotarskom smislu jeste razvoj ove dobre volje između članova rotara i između naroda uopšte.

Rotarstvo dela na otklananju prepreka, ma koje vrste, zbliženju između ljudi pojedinačno i između grupa ljudi različitog reda, različitih profesija i raznih narodnosti.

Stvarne prepreke sporazumevanju između ljudi, naroda i država nisu fizičke, materijalne prirode.

Prave prepreke su moralno-psihičkog karaktera; nesporazumi, predrasude, usko shvaćen interes i t. d.

Cilj rotara je razvijanje najuzvišenije forme građanske svesti svojih članova.

Jedan rotar je prvenstveno dobar građanin visokih moralnih kvalifikacija. Svaki pravi Rotar veruje da dobar građanin, koji iskreno služi svojoj zemlji jeste onaj, koji baš u interesu svoje zemlje teži da sazna pravu istinu o svom susedu i koji želi da mržnju između naroda zameni sa osećajem prijateljstva.

* * *

Pored Rotari International, međunarodne organizacije visokih moralnih kvalifikacija, postoji još jedna međunarodna organizacija visokih moralno-političkih kvalifikacija skorijeg datuma a to je Liga Naroda.

I njen je osnivač bio američki građanin, tadašnji prvi građanin Sever. Sjed. Amer. Država, Pretsednik Vilson.

I ona ima visoko moralne ciljeve postavljene načelima Pakta Lige Naroda.

Razlika je pak, što je osnivač R. I. američki građanin Pavle Haris postavio osnov organizacije na visoko razvijenijoj svesti pojedinaca, na principu uzajamnog zbliženja pojedinaca a preko njih zbliženju naroda, dok je Liga Naroda imajuću pred sobom visoke ciljeve pozvaia na saradnju gotove, formirane organizacije, organizovane zajednice koje su ali u tu međunarodnu organizaciju unele i svoje predrasude. I dok R. I. vaspitavajući pojedinca, i udružujući tako vaspitane pojedince ide opštem cilju pravičnosti i mira — cilju koji se manifestuje kao jednovremena, spontana težnja svih rotara, sa svih strana, Liga Naroda teži postavljenim ciljem da utiče na vaspitanje t. j. kroz željeni cilj na vaspitanje pojedinaca.

* * *

Društvo Naroda sledovalo je velikom svetskom ratu kao jedna opšta društvena potreba. Ono je stvarno završna faza velikog rata, i imalo je s jedne strane zadatak da ga konačno, materijalno i moralno likvidira a sa druge strane da u budućnosti onemogući svaki novi oružani sukob.

Taj cilj, okupljanje u svoju sredinu svih naroda Liga Naroda do danas nije ostvarila.

Liga Naroda i samim svojim Piktom, ustavom te visoke organizacije, težila je svom drugom cilju, onemogućenju sukoba.

Pakt (čl. 8) predviđa smanjenje naoružanja i (čl. 9) obrazovanje stalne komisije u tom cilju; (čl. 13) u slučaju sukoba, arbitražu i postupak, a član 16 predviđa sankcije t. j. prinudne mere protiv člana Lige Naroda koji ipak pribegne oružanom napadu.

Akcija Društva Naroda za razoružanje do danas nije uspela da stvaran rezultat. Stalni sastanci, dugotrajni rad tehničkih i političkih pretstavnika, predlozi i dopune i izmene tih predloga i njihovih dopuna, to je sav rezultat trinajestogodišnje akcije Društva Naroda i višemesečnog permanentnog rada Komisije za razoružanje.

Dali je Društvo Naroda uspelo da onemogući nove sukobe i rat u budućnosti. I na to pitanje ne bi mogli da odgovorimo sa sigurnošću potvrdno.

S jedne strane aktuelni sukobi u razvoju, sa druge sukobi u budućnosti čije se konture naziru. I jedni i drugi počivaju na nesporazumima, na nerazumevanju i predrasudama. A sukobe stvaraju jednim delom nesporazumi čiji su uzroci usko shvatanje interesa privrednog karaktera, a drugim delom predrasude koje brižljivo neguju šovinizam.

U današnjim privrednim prilikama kada su neophodni saradnja i uzajamnost interesa naroda — kojima bi se jedino možda mogla, do boljih vremena, ublažiti ozbiljne posledice čiju težinu svi osećamo — razne carinske barijere sistemi prohibicija, kontingentiranja, stavljanje branu i remete normalan tok privrednog života. Rezultati njihovi suprotni su željenom, a neželjene posledice osećaju svi.

Šovinizam produžava i danas njegovim nesavremenim antisocijalnim ciljevima, oglašava se o zadatke današnjeg društva novih tendencija, o veliki princip koji u rotarstvu znači mir narodima.

Dve međunarodne organizacije Rot. Int. i Liga Naroda bore se protiv nerazumevanja, nesporazuma i predrasuda, teže istim ciljevima, ali na dva razna načina.

Liga Naroda ima svoj Pakt, a Rot. Int. svoja četiri cilja.

Četvrti cilj Rot. Int. je »unapređenje sporazumevanja, dobre volje i internacionalnog mira preko svetskog prijateljstva poslovnih i profesionalnih ljudi sjedinjenih u idealu služenja«.

Pakt Lige Naroda predviđa sankcije — drugim rečima prinudnu silu na izvršenje obaveza — dok četvrti cilj Rot. Int. »Sporazumevanje u idealu služenja«.

Rot. Int. ne poznaje prinudu, jer njegovi članovi, moralno pripremljeni delaju u znaku ideala služenja, a njihovo delanje na unapređenju sporazumevanja ima da otkloni sve prepreke i sukobe — bilo ekonomske bilo političke prirode i u idealu služenja da vodi opštem sporazumu i opštem, trajnom miru i opštem blagostanju.

Sporazum i prijateljstvo svih prema svima, to je pravi cilj R. I. — delo, na čijem ostvarenju su pozvani da sarađuju svi članovi ove visoko moralne zajednice.

Svaki rotar delajući u tom smislu i doprinoseći tako ostvarenju pravog rotarskog cilja, odgovoriće kao pravi rotar svojoj dužnosti.

IZ NAŠIH KLUBOVA — SEPTEMBAR 1935

Zbog pomanjkanja prostora donášamo umesto mesečnih izveštaja posve kratak prikaz o radu naših klubova.

R. C. Banja-Luka: bez izveštaja.

R. C. Bačka Topola: bez izveštaja.

R. C. Beograd, imao je kao redovno mnogo poseta među kojima Rotara *Dr. Hans Key-Aberg* (Linköping - Švedska). On je stari znanac Beograda još od pre rata. Zavolio je taj grad, kako kaže u vreme gde su još bile tu stare turske kuće ali i vatreni patriotizam.

Na jednoj od sednica držao je kratko predavanje o smrtnim ranama Karla XII. te je predao klubu švedsku zastavu, kao spomen na švedskog lekara, koji je nekad služio u srpskoj vojsci.

Rotar *Rojansky* (Jaffa-Tel Aviv, Palestina) predavao je o razvoju Palestine, dok je brat *Avramović* izneo svoja zapažanja i utiske sa puta po Starom Vlahu i bivšem Novopazarskom Sandžaku, a brat *Prica* o svom putu u Severnu Afriku i Kanarske Otoke. Brat *Pelivanović* dao je opširan referat o III. reg. konferenci u Veneciji kojoj su prisustvovala 11 beogradskih rotara.

R. C. Bitolj, u znaku je još letnjih ferija. Diskutovalo se o raznim komunalnim pitanjima, te o saobraćaju sa Albanijom.

R. C. Dubrovnik dočekaó je 11 sept. veću grupu rotara iz Engleske pod vodstvom Tom Smitha (London) i imao zajednički sastanak sa francuskim rotarima (oko 170) na parobrodu „Champollion“ dne 20 sept. na kojem su bili izmenjeni govori u znaku tradicionalnog francusko-jugoslavenskog prijateljstva. Tom prigodom predan je francuskom distriktu lep album Dubrovnika i 18 mapa Dubrovnika za klubove koji su bili zastupani na brodu.

Švicarskim rotarima koji su bili na povratku iz Venecije priređena je zajednička večera.

Svoj braći iz inozemstva stajala su dubrovačka braća na usluzi kod priređenih izleta u lepu dubrovačku okolinu.

R. C. Karlovac. Održana su predavanja: *Ing. Marić: Obrane od vode, Lacković: Razduženje seljaka, Kosem: III. regionalna konferenca*, na kojoj su prisustvovali on i brat Nome.

Klub je zaključio nabaviti sukno i materijal za odela deseterice pitomaca gradskog obdaništa.

Za nevoljne sakupljeno Din 153.50.

R. C. Ljubljana primio je opet u svoju sredinu brata *Rudeža*. Održana su predavanja: *Ing. Božić: „Lovstvo u Sloveniji“, Prof. Prezelj: „Čez Briselj v Pariz“, Dr. Pavlin: „Beneška konferenca“*, te predavanje brata pastguvernera *Krejčija* održano u radiu Ljubljana: „O rdečem križu“, a koje je preneseno u klub.

9 članova prisustvovalo je konferenci u Veneciji.

Za crveni krst je sakupljeno Din 171.— a za nevoljne Din 429.25.

R. C. Leskovac, sprema se da proslavi svoju Charter-slavu.

Za nevoljne sakupljeno Din 114.—.

R. C. Maribor. Priredio je prijateljski međuklupski sastanak u Rogaškoj Slatini.

U tom mesecu održana su predavanja i referati. *Sabotby: „Abesinija“, Zupanc: „Potovanje po južni Nemčiji“, Roglič: „Potovanje po Nemčiji“ i Šlajmer: „Regionalna konferenca v Benatkah“.*

Za nevoljne sakupljeno Din 802.—.

R. C. Novi Sad održao je 6 sept. prigodom rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II. svečani sastanak na kom je predsednik Belajčić održao lep prigodni govor podvukavši vezanost naše dinastije za narod.

Na jednom od sastanaka dao je *Ing. Tabaković* prikaz o postanku i istoriji Venecije; *Ing. Manojlović* govorio je o temi „Treba li da u U. S. A. uprava željeznica pređe u državne ruke“. *Popović* o uspehu stočarske izložbe u Mladenovcu, te *Belajčić* o XI. Međunarodnom kongresu kriminalista u Berlinu.

O konferenci u Veneciji kojoj su prisustvovala 4 člana referisali su *Ing. Tabaković* i *Gaja I. Gračanin*.

Za nevoljne sakupljeno Din 320.50.

R. C. Osijek: Održana su predavanja: *Stepanski: Iz knjige Bruee Lokhardt „Povlačenje iz slave“* gde se govori o Jugoslaviji i *Ing. Montino „Historija električne rasvjete“.*

Dne 12 sept. klub je slavio svoj 300 sastanak.

O konferenciji u Veneciji, kojoj je prisustvovalo 5 braće, referirao je tajnik *Knežević*.

R. C. Pančevo održao je 7 sept. međuklupski sastanak sa R. C. Vršac.

R. C. Loughborough izvestio je klub, da je u čast R. C. Pančevo održan toast, koji se sa strane kluba uzvratilo.

Klub je dao Din 145.— kao pripomoć za lečenje jednog bolesnog deteta.

R. C. Sarajevo, je tek u ovom mesecu izvršio primopredaju starog odbora novome kojom prigodom je pastpredsednik *Dr. Davidović* održao govor o ideologiji rotarstva.

Izvršene su pripreme za održanje međugradskog sastanka R. C. Banja Luka, Split, Šibenik i Sarajevo u Drvaru dne 5 i 6 oktobra.

Predsednik *Dr. Babić* referisao je o konferenci u Veneciji, a naročito o radu lekarske sekcije, kojoj je predsedao *Dr. Neuwirt* (Čehoslovačka).

Smrcu brata *Vladimira Gjurića* izgubio je klub jednog potpunog rotara i valjanog druga. Umesto venca darovao je klub Din 250 za dačku trpezu Zadruga Jugoslavenki, a sem toga dao je Din 500 za postradale rudare u Rtnju i sakupio za nevoljne Din 477.

R. C. Skoplje. Prof. *Dr. Jelačić* referirao je o skupštini Jugoslovenskog profesorskog društva u Nišu, kao i o članku koji se na nas odnosi a izišao je iz pera nemačkog publiciste *Dr. Gieselherr Wirsinga* pod naslovom „Habsburgovci kao izvidnica svete carevine“ u časopisu „Die Tat“.

Na konferenci u Veneciji bila su prisutna 4 člana kluba, te o njoj je referirao br. *Bogdanović*.

R. C. Split. Dočekaio je 38 Engleska rotara koji su putovali na konferencu u Veneciju, kao i rotare – većinom Nemce – koji su se brodom „General von Steuben“ vraćali iz Venecije. Ovim potonjima priređena je cocktail-party koja je prošla u duhu rotarskog prijateljstva.

Sastanak od 4 sept. održan je u znaku žalosti za bivšim članom kluba *Don Dragom Bosiljevcem*. U počast njegove uspomene sabrano je Din 700 iz koje svote su nabavljene knjige i školske potrepštine siromašnim đacima.

Klub je dao doprinos od Din 200 za „Jadranski svetionik“ koji se diže na uspomenu blagopokojnog viteškog Kralja Aleksandra I. te pridonio Din 100 za bakljadu u predvečerje rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II.

Prof. Abramić održao je predavanje o Calkuti.

Klub je bio zastupan na konferenci u Veneciji sa 4 člana.

R. C. Subotica. Održana su sledeća predavanja i referati:

Roth: „Svrha Subotičke privredne nedelje i izložbe“. *Dr. Diamant*: „Salzburg i svečane igre“, *Dr. Pavlović*: „Moji utisci iz Münchena“.

Članovi kluba živo su se priklonili akciji „Subotičke privredne nedelje i izložbe“ a klub je dao svoj prilog od Din 1000.

Jednom talentovanom violinisti plaćena je upisnina od Din 110 za muzičku školu.

R. C. Sušak pretresao je pitanje brige za mladež.

Brat *Dr. Bonetić* prikazao je stajalište inostrane štampe u pitanju talijansko-abesinskog sukoba.

Učestvovanje kluba na konferenci u Veneciji iznašalo je 40%.

Za nevoljne je sakupljeno Din 485, dok je br. Mario Mikuličić poklonio prigodom svog rođendana Din 200.

R. C. Šibenik, bez izveštaja o redovnom radu kluba, već samo o međuklupskom sastanku u *Drvaru*.

R. C. Varaždin, je jošte u znaku letnjih ferija.

6 članova kluba sudelovalo je na konferenci u Veneciji.

Klub pomaže sa mesečnim prinosom od Din 250 jednog siromašnog študenta umetničke akademije.

R. C. Vukovar, održao je međuklupski sastanak R. C. u osnivanju *Slavonski Brod i Osijek*.

U tom mesecu održana su predavanja: *Dr. Franjo Gruber*: „Zaštita zemljoradnika“, *Depolo Ivo*: „Ciljevi Rotara obzirom na nacionalizam; internacionalizam“, *Depolo Ivo*: „Nagradne knjige u osnovnim školama“.

Sakupljeno za crveni krst Din 200 i Din 183 za nevoljne.

R. C. Vršac je 7 sept. posetilo 10 braće kumskog kluba *Pančevo*.

Održana predavanja: *Milošević*: „Kako treba da se sastavljaju dobri nedeljni izveštaji“, *Milošević*: „Šta je Rotary Club“.

Za nevoljne sabrano Din 100.

R. C. Zagreb izgubio je odlaskom *prof. R. Warniera* u Lisabon savesnog i marljivog člana.

Održano je predavanje *ing. V. Horvata*: „Dojmovi iz rumunjskih sela“.

Zagrebački klub je zamolio klubove onih gradova naše otadžbine koji su mu zbog ranije podvojenosti manje poznati, da pošalju u svrhu upoznavanja, prikaze o svom gradu i t. d. Prvi takav prikaz dao je R. C. Leskovac kojeg je pročitao br. *ing. Stipetić*.

Klub su na konferenci u Veneciji zastupala 6 člana, a referat o njoj dao je *Dr. Bačić*.

Za nevoljne sakupljeno Din 950.

R. C. Zemun: Održana predavanja: *Dr. M. Čorić*: „Naši južni i primorski krajevi“, *Hinko Štrajm*: „Utisci sa puta po Austriji“, *Todor Mabin*: „Italo-Abesinski spor“, *Dr. Pavešić*: „Kongres u Veneciji“, *Dr. M. Čorić*: „Nove činovničke plate“.

Klub ubire mesečno Din 10 po članu za karitativni svoj fond.

R. C. u osnivanju Slavonski Brod, imade danas već 16 članova i očekuje svoju inauguraciju, koja će biti u prvoj polovici oktobra.

Međuklupski sastanak R. C. Banja Luka, Sarajevo, Split i Šibenik održan je 5 i 6 septembra u Drvaru.

Bilo je prisutno svega 24 rotara, te je donešena sledeća rezolucija:

Konstatuje se, da ovaj kraj na kojem se nalaze četiri naša kluba sačinjava jednu geografsku i privrednu celinu, ali da pojedina mesta nisu međusobno do sada dovoljno povezana ni u društvenom, ni u ekonomskom, ni u saobraćajnom pogledu, a naročito da nisu naša primorska mesta vezana sa svojim prirodnim zaleđem.

Stoga zaključuju ova četiri Rotary Kluba da uspostave tesnu zajedničku rotarsku saradnju – a pozvaće se i bratski Rotary klub Dubrovnik da u tome učestvuje – i da sva pitanja koja gornje stanje nameće sporazumno najpre u pojedinim klubovima a onda preko jednog zajedničkog odbora rasprave sve u duhu naših rotarskih ideala i zadataka.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

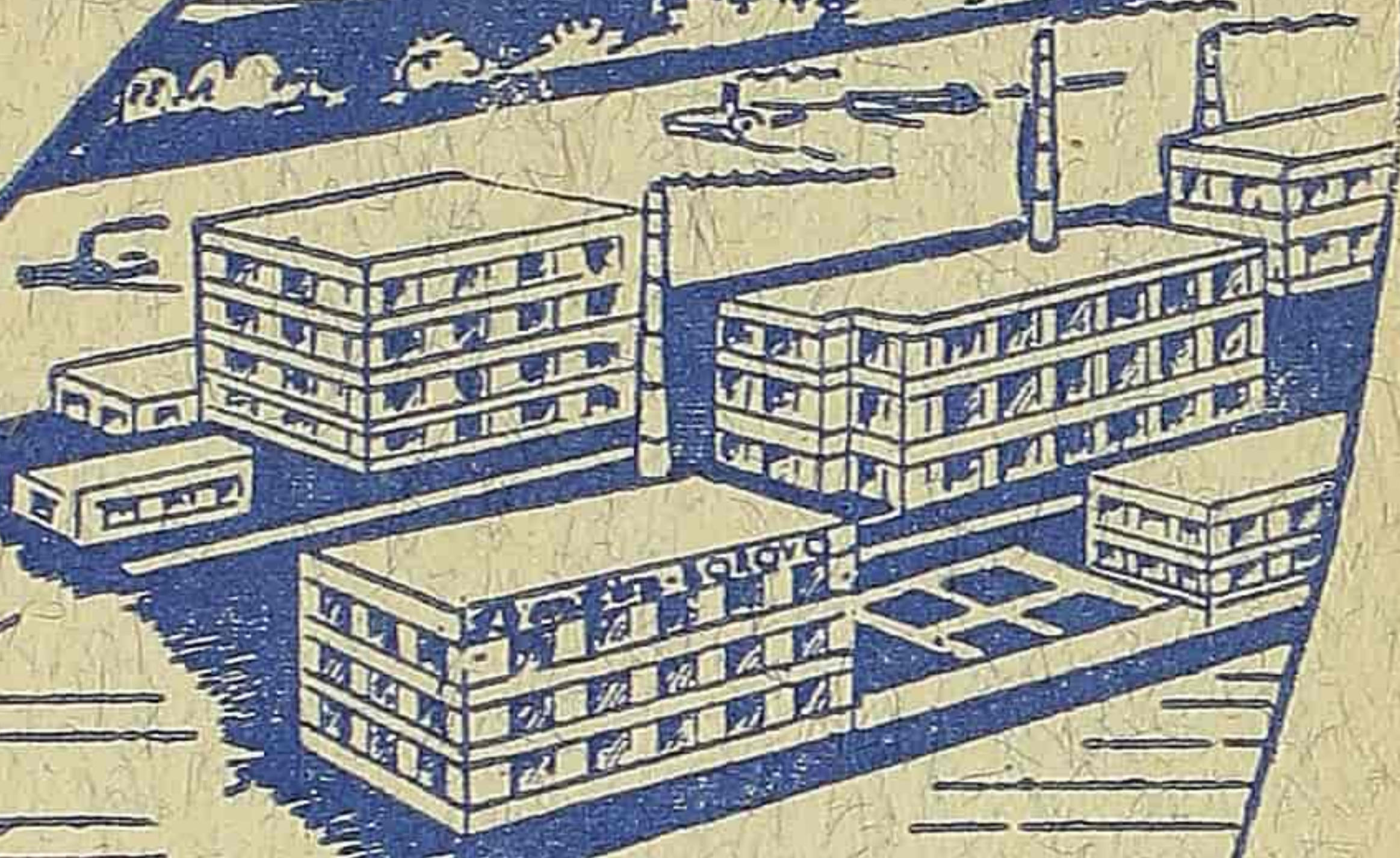
Izveštaj za mjesec septembar 1935.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova koncem meseća	Broj održanih sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih članova	Prosečni mesečni procenat	Primedba	
1	Bačka Topola	14	4	15.00	10.50	70.00		
2	Banja Luka	15	4	15.00	8.50	56.66		
3	Beograd	52	5	51.20	26.20	51.16		
4	Bitolj	18	3	18.00	8.33	46.28	1 sastanak neopravdano izostao	
5	Dubrovnik	18	4	18.00	10.50	58.33		
6	Karlovac	16	4	16.00	12.25	76.56		
7	Leskovac	18	4	18.00	10.75	59.72		
8	Ljubljana	40	4	39.75	29.00	72.96		
9	Maribor	33	5	33.00	23.60	71.51		
10	Novi Sad	32	4	32.25	19.25	59.68		
11	Osijek	24	4	24.00	20.50	85.41		
12	Pančevo	27	3	27.00	20.00	74.00		
13	Sarajevo	20	5	20.00	13.20	66.00		
14	Skoplje	27	3	27.00	15.66	58.00		
15	Split	16	4	16.00	13.50	84.37		
16	Subotica	26	4	26.00	20.25	77.90		
17	Sušak	25	4	25.00	19.75	79.00		
18	Šibenik	17	3	17.00	7.67	45.10		
19	Varaždin	21	4	21.00	16.25	77.38		
20	Vršac	20	4	20.00	13.00	65.00		
21	Vukovar	19	5	19.00	16.20	85.26		
22	Zagreb	50	5	50.00	34.60	69.20		
23	Zemun	23	3	23.00	17.33	75.35		
Ukupno:		571	92	570.20	386.79	1564.83		
Prosečno:				24.82	16.81	68.03		

Glavni i odgovorni urednik: dr. Viktor Ružić, Sušak, Strossmayerova ul. 12.

Tisak: Primorski Štamparski Zavod, Vladimir Devčić - Sušak.

NAJVEĆE JUGOSLAVENSKE TVORNICE GUMI I OBUĆE

400
VLASTITIH
PRODAVAONICA

3000
SARADNIKA
PROIZVODI NEDELJNO

400.000
PARI DOBRIH I
JEFTINIH CIPELA

Bata

**PREKOMORSKA
PLOVIDBA D. D.
SUŠAK**

Brz.: Prekomorska

Telefon broj 1—54

Tomislavova 1

Saobraćaj prvoklasnih
teretnih parobroda
na sve strane svijeta